

talaia
agrupació excursionista
VILANOVA I LA GELTRÚ

REVISTA D'EXCURSIONISME

Núm. 285 - AGOST 2005

el buen tapeo

Direcció
Fernando Gómez Orejuela
A l'hostaleria des del 1965

Els dimecres tancat per festa setmanal

Pelegrí Ballester, 19-21
08800 Vilanova i la Geltrú
Barcelona
Tel. 93 815 62 02
www.elgiraldillo.net

TECNICS

INSTAL·LACIONS, S.C.C.L.

AIGUA

LLUM

GAS

CALEFACCIÓ

AIRE CONDICIONAT

REPARACIÓ D'ESCALFADORS

**F
05**

 607 298 548 - 93 814 32 46

Picapedrers, 3 - 08800 Vilanova i la Geltrú

AUTO-TALLER **JOSEP BERTRAN**

MECÀNICA I ELECTRICITAT DE L'AUTOMÒBIL

ATENCIÓ SOCIS TALAIA!

MÀ D'OBRA GRATUÏTA EN REALITZAR EL CANVI D'OLI DEL VOSTRE COTXE
Només abonareu els materials

PER LA VOSTRA SEGURETAT, REVISIÓ VIATGE SEGUR, FINS A 14 PUNTS VITALS
Perquè pugueu gaudir d'una bona excursió i un bon retorn a casa

Manel de Cabanyes, 11
08800 VILANOVA I LA GELTRÚ

Tel. 93 893 65 72
Mòbil 646 14 94 53

FER **PTICA**

Professionals de la visió i
l'audició

CENTRE AUDITIU AUTORITZAT

PHONAK **Beltone**

**AUDÍFONS: DIGITALS PROGRAMABLES, ANALÒGICS,
INVISIBLES, INTRA-AURICULARS O RETRO-AURICULARS**

C/ Josep Coroleu, 74
Tel. 93 815 74 72

Rambla Principal, 55
Tel. 93 814 38 62

08800 Vilanova i la Geltrú

c/. CAPUTXINS, 36
VILANOVA I LA GELTRÚ

ELS VOSTRES RODETS
FOTOGRAFICS REVELATS EN 1H

VIDRES VILANOVA

roure

TALLER D'ALUMINI I VIDRE

Av. Eduard Toldrà, 73
Tel. 93 893 61 34
Fax 93 893 17 96

OFICINES I VENDA

Pare Garí, 41 - Sant Onofre, 45
Tels. 93 893 15 92 - 93 893 87 07
Fax 93 893 17,99

la lionesa

PASTISSERIA

Santa Eulàlia, 6 - Tel. 93 893 02 99
VILANOVA I LA GELTRÚ

CENTRAL DE VIAJES, S.A.

GC-11-MD

**LA VOSTRA AGÈNCIA DE CONFIANÇA
US OFERIM TOT TIPUS DE SERVEIS I PRODUCTES
A MÉS DE LA VENDA DE BITLLETS D'AVIÓ I VAIXELL**

**OFERTES ESPECIALS PER ALS SOCIS DE L'AE TALAIA
CONSULTEU-NOS... US ESPEREM!**

**C. Sant Gregori, 10 - 08800 VILANOVA I LA GELTRÚ
Tel. 93 814 43 53 - Fax 93 814 28 07
Adreça electrònica: abaeza@centralvia.es**

Carrer Comerç, 4
Tel. 93 893 12 57
Fax 93 814 53 82
08800 Vilanova i la Geltrú
CIF G-58124702
<http://www.aetalaia.org>
a/e: aetalaia@aetalaia.org

Adherida a:
Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya
Federació Catalana
d'Espeleologia
Federació Catalana
d'Esports d'Hivern
Federació Catalana de
Càmping i Caravàning

AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA

REVISTA D'EXCURSIONISME

ABRIL - AGOST DE 2005 • Núm. 285

EDICIÓ
Agrupació Excursionista
Talaia
PRESIDENT
Salvador Belchi i Ibáñez
SECRETARI
Antoni Olivares i Sánchez
RESPONSABLE WEB
Carles Gómez i Borràs

CONSELL DE REDACCIÓ
Montserrat Alsina i Hipòlit
Josep Blanes i Minguez
Salvador Butí i Papiol
Jaume Esteban i Tarrasón
Pere Fernández i Llàmbich
Blanca Forgas i Puigvert
Agustí Poch i Parés

IMPRESSIÓ
Gràfiques Llopart
C. Sant Antoni, 63
Sant Sadurní d'Noya
Tel. 93 891 03 12
DIPÒSIT LEGAL
B-24.619-90
PREU DE VENDA
3,31 euros
TIRATGE
600 exemplars

Foto portada: Posta de sol al Canigó

Fotografia: Salvador Butí

Els articles publicats en aquesta revista expressen l'opinió dels autors i no reflecteixen necessàriament la de la Junta Directiva de l'Agrupació ni la del Consell de Redacció. En tot cas, l'A.E. Talaia donarà a conèixer el seu parer a través de les editorials o en articles o notes signades per la Junta.

Els articles que apareguin en aquesta revista podran ser reproduïts, total o parcialment, sempre que es mencionin el nom de l'autor o autors.

Normativa per publicar articles a la revista Talaia

Els socis, amics i col·laboradors que vulguin publicar articles en aquesta revista, caldrà que tinguin en compte les qüestions següents:

El tema de l'article cal que estigui relacionat amb les activitats pròpies de l'A.E. Talaia.

Els articles han de ser inèdits i escrits correctament en català, en suport magnètic (disquet PC) amb indicació del programa i versió. S'adjuntarà al disquet una còpia impresa en paper on s'indicarà el títol de l'article i el nom i cognoms (o pseudònim) de l'autor/a. En casos excepcionals, s'acceptaran articles escrits a màquina, en fulls DIN-A4 i a doble espai.

Els articles, amb les seves il·lustracions, no podran sobrepassar l'extensió màxima de 5 pàgines. El nombre màxim d'il·lustracions per article no serà superior a 10.

Les il·lustracions fotogràfiques (en paper o dispositiva) hauran de tenir una bona definició. Els peus de les il·lustracions i el nom de l'autor/a aniran escrits en un full a part, precedits d'un número que es repel·lirà al dors de la il·lustració corresponent.

Els articles s'hauran de lliurar al Consell de Redacció o a la Secretaria de l'entitat, com a molt a final del segon mes de cada trimestre: febrer, juny o novembre.

Qualsevol canvi en aquesta normativa s'haurà de negociar amb el Consell de Redacció de la revista.

En conveni amb:

Generalitat de Catalunya
Departament de Benestar Social

AJUNTAMENT DE
VILANOVA I LA GELTRÚ

Federació d'Entitats
Excursionistes de Catalunya

SUMARI

- 5 **EDITORIAL**
Consell de redacció
- 6 **CINQUANTENARI**
Antoni Ordovàs
- 8 **RAID GARRAF**
Ricard Belaskoain
- 11 **CAMÍ DE SANT JAUME: IRUN-OTON**
Carles Gómez
- 14 **50 AVENCs**
Antonio Olivares
- 16 **CRÒNICA DEL "COTARRO" TALAIENC**
Consell de Redacció
- 22 **SERRA DEL VERD**
Joaquim Lleida
- 24 **MONTSENT**
Miquel Bernadó
- 26 **CAMPBIEL**
Jordi Pons
- 28 **CANIGÓ**
Miquel Bernadó
- 30 **GR 92. CAN BORDOI - COLL DE FONT DE CERA**
Blanca Forgas
- 32 **GR 92. COLL DE FONT DE CERA - MONTCADA**
Jaume Esteban
- 34 **GR 92. MONTCADA-VALLVIDRIERA**
Josep Olivella
- 36 **GR 92. VALLVIDRIERA-SANT VICENÇ DELS HORTS**
Montse Alsina
- 38 **SANT SALVADOR DE LES ESPASES**
Miquel Fàstus
- 40 **CAMPIONAT D'ESQUÍ**
Josep Blanes
- 43 **ALT CUBIL**
Jordi Pons
- 45 **TEXTOS DE LA XXXVI RENOVACIÓ DE LA FLAMA DE LA LLINGUA CATALANA**
- 49 **QÜESTIONS DE TOPONÍMIA**
Antoni Ferrer
- 52 **EL CHO-OYU**
Manel Castiellón

Sempre hem considerat que un excursionista complet és aquella persona que a més d'anar als Pirineus, si pot, puja els cims dels Alps i somia en la possibilitat d'un dia poder anar a l'Himàlaia, però que sap també apreciar la grandària d'aquestes serres i espais de més al sud i valora el paisatge no només per la seva frondositat. Aquella persona que no deixa d'anar a les muntanyes que l'envolten i que constitueixen el seu marc de referència quotidià.

Per a un vilanoví, el massís del Garraf és el seu paisatge i té l'olor del seu país. Feréstec i solitari, però sempre present en l'horitzó. El Garraf ha estat la nostra escola d'excursionisme, on hem après a orientar-nos, a estalviar aigua, a calcular els temps i a llegir els mapes. Molts dels nostres amics espeleòlegs han vist néixer la seva afeció a l'interior d'aquestes muntanyes.

Contrast entre el mar i la pedra, la sequedat i la vegetació olorosa, els plans cultivats i els fondos, l'aïllament i la proximitat a la gran ciutat. Actualment és també un contrast entre l'amenaça més agressiva de pedreres i urbanitzacions i la protecció del parc natural.

És una sort per a l'àrea metropolitana de Barcelona de tenir tan a tocar una zona tan extensa i especial. S'hauria de mirar. Això no obstant, ens agradaria que continués sent una zona feréstega, solitària i plena d'olors i no tant un gran parc amb tots els serveis.

EN EL CINQUANTENARI DE LA TALAIA

S'estava esperant, s'anava anunciant, l'11 de setembre s'acompleix el 50è Aniversari de l'Agrupació Excursionista Talaia. Data assenyada, significativa de mig segle que, per als humans, és un llarg existir. Els consocis que integrem l'Agrupació, persones de totes les edats, podem adonar-nos més o menys de la importància de l'esdeveniment. Els que venim des del començ, i fins i tot de més enllà, per lògica raó tendim a aprofundir-ne, a evocar seqüències, comparant, assumint, fent escandall de tants i tants fets que van enllaçant la singladura d'uns decennis d'excursionisme. I una pregonia reflexió s'imposa en la memòria.

La pràctica de l'excursionisme, una singular manifestació que ha estat exhaustivament dissertada. El que ha significat per aquests rodals, no prou divulgat o entès que, a voltes, surt a debat, en col·loquis, ponències i opinions si encara és vigent aquest enderiar de recórrer, a peu, un paisatge, un territori. Fet que, vulguis o no, arrossega el fressejar entrevist del romanticisme; de l'esplendor de la nostra Renaixença. El perquè d'aquests ideals, comport, és vàlid tot plegat?

En el transcurs d'aquests cinquanta anys que ara celebrem, els costums, la societat, cosa normal, han evolucionat. I també l'extens camp d'acció de l'excursionisme, la muntanya, el medi natural, que a tombs ha estat transgredit. A les generacions emergents els interessa assumir aquesta herència? És desueta? La crida, però, de la muntanya i tot el que al·ludeix a la naturale-

sa (som uns nouvinguts) fa una proposta que no envellirà mai.

La gent del Garraf estem ubicats en un territori, espai natural, molt peculiar (com ho pot ser un altre qualsevol de diferent semblança), amb conreus de vinya, de secà (gairbé no en queda res per la pressió urbana), garrofers, atzavares, coscons, marges i mulasses de 'pedra seca' i viva, fons de calç obsolets,

masies ensulsiades, relíquies d'un ahir... I a més a més salabrors de mar tan 'nostrum' que segresta 180 graus de terra ferma per poder-s'hi estendre en les caminades... No obstant, però, resta l'atzur de l'horitzó per abastar viatges i fantasies...

En aquest context (tan mediterrani!, amb tomaveus festius, de llum i celebracions, a quatre passes de Barcelona que absorbeix com un

Per la carena vers al Pic de l'Àlga. Foto: Francesc Casas

Aplec a Sant Miquel d'Olerdola (14 de maig 1961). Foto: Ramon Falc6

terbolí conceptes i propostes hagi fet en el seu temps aflorar aquesta necessitat excursionista, tan comarcall improvisada en l'origen de la nostra entitat i que fou força complexa en la seva constitució.

L'anar fent de cada dia, poc a poc, sense recursos per augmentar una afició, o manera d'entendre, d'un esplaïar-se. Circumstàncies d'un temps amb un vet arbitrari sempre present. Sense caure en cap tòpic concret localista, si bé és cert que en l'àmbit amical de qui fa muntanya, surt a la muntanya, i brega, i sua, ve a compte, és ben constatat que plana un sui gèneris tarannà garrafenc.

Potser un aire de llibertat que impregna el circumdant mar i muntanya quan es sobreix la rauxa engrascadora, extravertida, d'informal mesura, tracte de compromís, conscient, a trets ascètic de passa com pugués. Reivindicatiu, solidari, llibertari (en cada cos un rei), amb temperament aparentment d'irreverents expressions que, al fons, tendeix en acabar en un mar de 'boleia', com

diuen els mariners d'ací.

Exposat maldestrament aquest capteniment al qual som inclosos, la celebració de l'aniversari ens porta a tantes consideracions... Significa un llarg trajecte de realitzacions, del dia a dia de la molta gent que en una hora o altra ha intervingut amb la seva empremta... Ha calgut el sediment de moltes voluntats, d'aportacions col·lectives, d'esforços personals fins arribar al dia d'avui. S'han hagut de travessar deserts tocant de peus en terra, amb defallències i propòsits, tristeses i alegries en les consecucions fent volar la imaginació per assolir realitats de les quals recíprocament ens hem de congratular.

Una gemació de noms s'arregleren rere la data de l'Aniversari. Moltíssims vilanovins, consocis i també de juntes i presidents que al llarg van sortint en la petita història reflectida en el butlletí, la revista de l'Agrupació. Un historial d'excursions, marxes, aplecs, campaments, cims i avencs i tot el que aporta l'excursionisme. Tasques imperceptibles, col-

laborant en l'administració, organitzant, en el manteniment de l'entitat... Quantes presències que ens han precedit i anats en l'apreciació humana... Quantes persones engruixint la trama associativa que implica a tots plegats el deure de retre una obligada memòria pel suport i l'amistat de què ens feren participants. Indubtablement l'existència de l'A.E. Talaia ha contribuït en gran mesura per apropar els convilatans a la muntanya, a la natura, en divulgar, en compartir hores de camí.

Som el que som pel patrimoni humà d'unes actuacions, companys-es que foren entre nosaltres. Amics que han enriquit en diverses conjuntures l'existir de l'A.E. Talaia fins a complir el 50è aniversari. Per continuar vers el centenari (si el Senyor del cosmos ho vol) a través del temps engolidor. Per a molts anys ens siguin propicis els nostres raonaments estimats.

Antoni Ordovàs
maig de 2005

Col·laboracions

RAID GARRAF 2005

Clac! Bon dia a tothom, això és ràdio Raid, són les set del matí, tenim 25° C i el dia promet ser generós!

Podia haver començat així, com en una pel·lícula d'aquelles on a l'hora prevista s'engega un ràdio despertador amb les notícies de l'emissora local. Però no.

El cert és que un rebombori silenciós bullia al pàrquing de les pistes d'atletisme, on quasi tres desenes de vehicles vomitaven caixes de plàstic plenes de materials diversos (sabatilles de córrer, sabatilles d'anar en bici, cascos, guants, patins, proteccions per patinar, mosquetons, motxilles, cintes ...), bicicletes i gent mig vestida amb mallots multicolors. Un rum-rum nerviós circulava en l'aire càlid d'un dia net.

Una hora més tard, a les 8 del matí, els equips estaven alineats sota el gran arc inflable que senyalitzava el punt de sortida.

"Des del primer moment l'equip Aresa ha pres la iniciativa amb decisió, surt el primer del bucle d'orientació i vola cap al final del primer sector, i segueix amb la mateixa tònica a l'hora d'arribar al final del segon. Sembla decidit a sentenciar ràpid i fer oblidar la decepció de la no classificació en el raid anterior. Us seguirem informant puntualment des de ràdio Raid a Vilanova

i la Geltrú. Una informació puntual mercès al patrocini de Coca-Cola, Venca, TrangoWorld, Salomon, Korda's.... Ara us deixem amb la música d'Antònia Font i el seu Comandant Armando Rampas i després el butlletí de notícies".

48 cançons diferents sonaven en el cap dels corredors dels 24 equips en cursa, reggae, rock and roll, tecno, haus, samba, fins i tot alguna ària... vés a saber. Música interior que anima el ritme de cada un, acompassada en tots els casos per la percussió constant dels batecs del cor, dins el pit i dins les temples, amb força volum, tant que algun mira al seu voltant per comprovar si els altres també el senten.

"Som al pàrquing de la ur-

banització Can Llores, i el merder és continu: corredors que arriben a peu després de cobrir el segon sector, corredors que surten en bici per encarar el tercer, assistències que preparen material al peu de la furgoneta per al canvi, fruita i líquid..., cotxes que es belluguen, trànsit i pols. Calor. Tenim amb nosaltres un dels organitzadors a qui preguntem com està anant la prova.

- Doncs fins al moment tot està anant de la manera prevista i dins els horaris.

- Ens pots explicar les característiques d'aquest tram?

- Sí. Aquest és un tram de cursa a peu, força dur, amb algunes pujades dretes i també un tram difícil d'orientació en tant que travessa una zona boscosa abans d'arribar a la instal·lació del

Ambiant al control de Sota Ribes.

ràpel.

- Els corredors han de fer un ràpel al mig de la cursa?

- Sí. Quasi al final del tram hi ha instal·lat un ràpel d'uns 30 m que els dos corredors de l'equip han de fer i, per tant, han de córrer amb el material necessari a la motxilla.

-Molt bé!, moltes gràcies per les explicacions. Tornem temporalment la connexió als estudis de Ràdio Raid i els recordem que aquesta emissió és possible gràcies a la col·laboració de TacticBikes, Artiach, Frit Ravich, Nutri Bike i Fruites Claramunt."

La roda gira. Al punt central de direcció de cursa es va comprovant que tots els controls són al seu lloc, que l'ambulància té el seu pla de moviment, que les comunicacions són activades...

La direcció en ruta mou la "físio" d'un punt a l'altre, aporta els avituallaments per als controls. Entrepanes, fruita, líquid, informació i ànims, molts ànims, per fer suportable l'espera de tantes hores.

"Al pas del control canvi numero tres les posicions es mantenen invariables, primer l'Aresa, seguits pels andorrans del Viladomat Intersport i per l'equip de la terra ferma Uka Uka, però després del tram d'escalada alguna cosa ha passat. Aquí al control canvi quatre, al municipi de Moja, des d'on els estem parlant, els primers en arribar han estat els andorrans que capitaneja en Putxi, després els Uka Uka i els Aresa que no arriben. El primer tomb de la classificació està servit! Així són els raids i aquest és el Raid Garraf, trames en directe per Ràdio Raid mercès a la col·laboració de Bon Preu supermercats, Lorpen, Camel Back, Nutella i Gallina Blanca".

Un tomb més de cargol.

Relleu d'activitat a Castellví de la Marca

La caravana està avançant amb ritmes diferents superat el migdia, acumulant quilòmetres, hores i calor. La música canvia al territori penedesenc com el paisatge. L'experiència és un valor afegit i la Laia i la Judith s'han condicionat el seu punt de control-canvi per poder resistir en les millors condicions possibles: còmodes cadires, nevera amb beguda fresca i fruita, hi ha un nivell. Per contra en Kike, amb tota la voluntat del món, resisteix enmig d'una carretera que sembla que no va ni ve d'enlloc. Agraïx el lot, entrepà, aigua i fruita i continua ferm a la seva talaia guaitant l'horitzó de vinyes, per on espera veure aparèixer un parell de cuques estranyes balancejant-se sobre els patins.

"Som a les Cases Noves, controls set i vuit de la cursa i parlem amb un dels membres de control d'aquest punt.

-Què tal, Toni, ens pots explicar per què hi ha dos punts de control en un mateix lloc?

-Perquè aquí arriben els corredors de fer el tram mixt de patins amb línia i cursa a peu i canvien a fer un altre tram circular. Un tram nou que pot ser fet pels mateixos corredors o bé on

un dels dos pot canviar.

-Correcte, i aquest tram circular, quines característiques té?

- És un tram que es fa a peu, però on cal anar preparat per pujar una via ferrada

Així és, cal pujar una via ferrada i continuar després un bon tram a peu donant el tomb al Castellot de Castellví de la Marca. Tanmateix, sorpresa. Sorpresa i nou tomb de la classificació. Els primers en entrar al tram han estat els andorrans, però els primers en sortir han estat els lleidatans, però atenció, perquè progressant des de darrere s'estan postulant al cap de la classificació els locals del Tàctic i els que ja són la sorpresa de la jornada, els Talaia Sambari. Us deixem amb una mica de música, un clàssic, Led Zèppelin i el seu Stairway to heaven, molt adequat per a la situació."

Música. La mateixa música celestial per als que arriben i enfilen cap a la dutxa, la maleïda serenata del dimoni per a aquells que veuen esgotar-se les darreres forces o els que es troben de cop perduts i aclaparats en el darrer tram.

Música de plats i olles per a l'organització que es mobilitza per preparar l'avituallament del sopar del dia. Música de ball per a l'organització que ha de continuar corrent per davant de tots, per muntar les balises de la prova nocturna.

"Són les dues de la nit i estem al far de Vilanova i la Geltrú, en aquest moment el darrer equip ha finalitzat l'etapa nocturna d'orientació que ha començat a les 10 del vespre. Una canya! Aquests tios i ties porten en moviment des de les 8 del matí.

Parlem amb l'Ivan, el director esportiu del raid, a qui demanem un resum ràpid.

-Doncs, com s'ha pogut veure en directe i seguir per la vostra emissora, els primers corredors en acabar l'etapa de dissabte han arribat a Vilanova i la Geltrú cap a les 6 de la tarda i els darrers, just instants abans de donar inici a aquesta prova d'orientació, que a més a més, es feia en ordre invers al de la classificació de dissabte.

-L'orientació tenia un tram en bici per la perifèria de la vila i un altre a peu per la part dels Colls.

- Hi ha hagut sorpreses, però?

- Sí, l'equip del Viladomat, que anava segon, ha perdut molt de temps en la prova de btt i els de la Talaia s'han deixat una balisa en la prova a peu. També altres equips. Això vol dir que penalitzaran amb el pitjor temps més una hora.

- Toma castanya!, tot el dia lluitant contra el crono per perdre-ho tot de cop. Però els raids, com el futbol, són així, un error pot ser la teva ruïna, però has de continuar perquè mai se sap quan pot equivocar-se el rival. Ens veiem demà al matí. Us deixem amb Car our love, una melodia suau dels Tinderstiks. Bona nit!"

Quan la majoria dels humans encara dormen i somien que cap altre és al món, aquí, el Dani ja fa estona que col·loca balises entre Vilanova i la Geltrú i el Pantà de Foix. Els corredors són tots dempeus, amb moviments lents i dificultosos, però esculpint somriures, envoltats d'una boira invisible de força mental.

Tres, dos, u, sortida.....els locals, que han reconegut ràpidament l'itinerari sobre el mapa, surten a "pinyó", tiben i estiren el pilot com un xiclet. No hi ha treva.

"Bon dia, bon dia, bon dia! Uf, aquesta gent són autèntiques màquines. Quan qualsevol podria pensar que avui tindríem un dia força tranquil, per l'acumulació de cansament, doncs no, ans el contrari. Han sortit esperitats, empalmant el primer tram de Btt, la cursa a peu que pujava de Torrelletes a Can Balaguer, per tornar a baixar fins a la presa del Foix, tot donant la volta al pantà, en un vist i no vist.

Els Talaia i els Tàctic juguen a casa. Coneixedors del terreny han tirat amb força i han posat la resta d'equips en fila.

Ara la cursa és aturada a la desembocadura del Foix a Cubelles.

- Ens podeu explicar quina és la situació?

- Els corredors s'han avançat a l'horari previst i per tant hem decidit neutralitzar el temps, fer una aturada i donar la sortida al tram de caiac agrupats.

- Estem doncs a la recita final i aquesta serà possible mercès a la col·laboració de Nootka Kayaks, Felt i Giró...."

Migdia a la platja del far. Olors d'olis i bronzejadors, bolets de colors i multitud de cossos estirats per terra, com després d'una batalla cruenta. Tanmateix la batalla es lliura al mar, regust de sal a la comissura dels llavis, palades profundes i ràpides, dolor a les mans i als ronyons....terra, terra...saltar de la barca i arrossegar-la sorra endins entremig dels atònits platgistes i....fi. Això s'ha acabat.

Clac! Podria haver estat així. Potser tanmateix va ser així.

Ricard Belaskoain

Amb la col·laboració de...

CAMÍ DE SANT JAUME: IRUN- ONTON

Etapla Nº 1: IRUN - DONOSTIA. Data : 21- 05-2005

Arribarem el dia abans a Irun i ens vàrem hostatjar a l'alberg de peregrins que hi ha al centre de la ciutat i férem també, una visita turística al nucli antic d'Hondarribia, molt recomanable. Començarem el camí a les 7h, buscant el km. 0 del Pont de Santiago, que uneix Irun i Hendaia, on teòricament comença el Camí del Nord o de la Costa. Fins que no el trobarem vàrem perdre 1h30', finalment sortírem d'Irun i en direcció al Santuari de Guadalupe, (2 km) enlairat en les muntanyes de Jaizkibel i on es pot contemplar una molt bona panoràmica de tota la vall del Bidasoa. Hi arribarem per un camí incorrecte bastant més dur. Després d'esmorzar molt bé, iniciarem la travessa de Jaizkibel fins que baixarem a Pasaia Donibane (15,8km), en barca passarem a Pasaia de St. Pedro (0,2 km), on dinàrem molt malament. Reiniciarem la marxa en direcció al Far de la Plata i seguint el sender que passa pel Monte Ulia fins baixar a la platja de Zurriola, ja a Donostia (7 km). Estàvem tan cansats que haguérem d'agafar un bus per a arribar a l'alberg que estava a l'altre costat de la ciutat.

Havem fet 25 km

Dades: Alberg "Asociación amigos Camino".c/ Lucas de Berroa,10 Irun - Telf. 635743774. Al-

berg Ondarreta "La Sirena" Paseo Monte Igueldo,25 Donostia - Telf. 943310268

Etapla Nº 2: DONOSTIA - ZARAUTZ. Data : 22- 05- 2005

Sortim de l'alberg passats ja les 8h30' pujant el Monte Igueldo i amb molt boniques panoràmiques de la costa. El dia és molt bo. Passem una urbanització de luxe i en un carrer trobem una taula amb aigua i documentació pels peregrins, també hi podem segellar. Després de caminar uns 10 kms, amb algun tram sense senyalitzar, arribem a l'ermita de St. Martí de Tours i al nou alberg del mateix nom, on trobem una l'hospitalera molt agradable que ens dona tota mena d'informació. Arribem, a Orio (14 km) i fem

una parada, per a prendre una cervesa tot degustant uns "pinchitos". Pugem la darrera muntanya, tot caminant per un sender que voreja la costa i que ens permet començar a veure la muntanya de St. Anton de Getaria, conegut també pel "ratón de Getaria".

Arribem finalment a Zarautz (6 km) a les 14h30' tot caminant pel passeig de la bonica platja. Anàrem a dinar i després a l'alberg i tot seguit, a buscar en tren el cotxe que deixarem a Irun.

Havem fet 20 km i em portem 45

Dades : Alberg Igerain c/. Sant Ignacio,31 ZARAUTZ
Telf. 943132910

Km 0 del Pont de Santiago, que uneix Irun i Hendaia. Foto: Josep Maria Casas

Etapla N° 3: ZARAUTZ - DEBA. Data : 23- 05-2005

Sortim de l'alberg quan son les 8h 15', tot pujant un camí medieval de fort ascens entre ceps de txacolí, camí que abans utilitzaven per a anar a Getaria. Arribats a d'alt, comencem a veure aquesta població molt al fons, el dia és bo i tot contemplant boniques panoràmiques esmorzem. Arribem a Askizu (6,7 km) i el camí planeja i després d'una agradable baixada amb vistes de la costa, arribem a Zumaia (3,8 km) tot passant pel parc de Zuloaga. Fem una parada en una taverna per a reforçar l'esmorzar. Visitem a l'església de St. Pedro Arostolua d'aquest poble, on molt amablement l'obren per a nosaltres. Després de caminar una estona per la carretera de Bilbao, seguim un camí de muntanya que ens porta una altra vegada a la carretera, trobem un restaurant on dinem molt bé. Continuem, però els senyals grocs desapareixen i no les tornem a trobar fins arribar al Santuari de Itziar (10,5 km). Falta un llarg i fort descens, per camí cimentat fins que entrem a Deba (2,9 km), on després de segellar, la policia ens dona les claus de l'alberg que compartim amb una parella jove de francesos de Dijon.

Havem fet 23,9 km i em portem 68,9

Dades : Alberg de Deba c/Alameda de Calbeton, s/n junt a la Creu Roja Deba Telf. 943192452

Etapla N° 4:DEBA - MARKINA/XEMEIN.Data : 24- 05-2005

En termes ciclistes, diríem que aquesta és la etapa reina, això no obstant, podem dir que són diverses les etapes que poden tenir aquesta categoria. Sortim a les 7h i comencem a pujar fins que arribem a l'ermita del Calvario (3,6 km) on fem una

Ceps de txacolí entre Zarautz i Deba. Foto: Josep Maria Casas

petita parada per a menjar. Per senders i camins forestals amb magnífics boscos, arribem al llogaret de Olatz (3,3 km), on fem una parada. Ara ens toca pujar el Monte Arno (4,7 Km) punt més alt de l'etapa i on hi ha la línia divisòria entre Guipúscoa i Biscaia. Després d'una forta baixada arribem a un tram molt dur, despoblat i molt mal senyalitzat, que ens porta, al límit de les nostres forces, a Markina/Xemein (7,6 km). Després de dinar, anàrem a buscar el cotxe a Zarautz, en una combinació d'autocar fins a Ermua i tren. Cal esmentar que en aquesta població no hi ha alberg.

Havem fet 19,2 km i em portem 88,1

Dades : Hostal Vega c/ Abesua, 2 Markina/Xemein Telf. 946166015

Etapla N° 5: MARKINA/XEMEIN - GERNIKA. Data : 25- 05-2005

Comencem a caminar a les 7h, fent un petit passeig per Markina, sortim d'aquesta població per la carretera de Bilbao i trobem l'ermita de la Verge d'Endotza, passem per nuclis de cases, naus industrials i caserius,

fins que arribem a la històrica vila de Bolivar (5,5 km) poble d'on descendia el famós llibertador. Visitem el museu d'aquesta vila dedicat a aquest personatge i després anem a esmorzar. Continuem el camí i comencem a pujar per un camí empedrat que ens portarà al monestir de Zenarruza (1,2 km), lloc amb molta història i de gran bellesa. Després de visitar el monestir continuem pujant fins arribar a l'alto de Gontzagarai (1,6 km) i ja baixant trobem els pobles de Guerrikaiz/Minitibar (2,4 km) on refresquem en un bar i saludem un pègri japonès. Continuem baixant fins que les senyals desapareixen i ens perdem junt amb l'esmentat japonès, amb penes i treballs arribem a Olabe, son les 15h i els llocs per a menjar estan tancats, fa un sol insuportable i una temperatura d'uns 30 °C. Prenem la decisió de cridar un taxi per a arribar a Gernika (12,8 km) encara faltarien uns 5 km. Dinem i anem a l'hostal, ja que l'alberg de Gernika està en construcció. Per la tarda anem a fer una visita turística, tot visitant la Casa de Juntas, el parc dels pobles d'Europa i el nucli antic de la ciutat.

Havem fet 23,5 km i em portem 111,6

Dades: Hostal Akelarre c/ Barrekale,5 Gernika Telf. 946270197

Etapla N° 6: GERNIKA - LEZAMA. Data : 26 - 05-2005

Iniciem el camí a les 7h buscant les senyals pel centre de Gernika fins que les trobem i sortim de la ciutat per la carretera de Bilbao, però aviat ens desviarem per camins més agradables i com ja estem acostumats, comencem a pujar una altra vegada per a superar l'alto de Muxica (7,4 km) i continuem pujant, ara amb boira, arribem a un altra port, és l'alto de Gekeriz (3,8 km) fem una parada i esmorzem, però continuem pujant fins arribar a la cota més alta, es tracta de l'alto de Igertu (5,8 km) i ara sí, baixem per la carretera en picat i trobem el poble de Goikolexea (4 km) i després el de Larra-betzu (1,4 km) on parem en una taverna i recuperem forces. Continuem caminant fins que entrem a Lezama (3,3 km) i de pet, anem a dinar. Ens assabentem que en aquest poble han instal·lat un alberg provisional però estava tancat. Deixem les motxilles en un col·legi i anem a buscar el cotxe a Markina/Xemein, en una combinació de tren i bus. Més tard quan arribem a l'alberg trobem alguns peregrins que ja havíem vist pel camí.

Havem fet 25,3 km i em portem 136,9

Etapla N° 7: LEZAMA - BILBAO. Data : 27- 05-2005

Hem començat a caminar a les 7h per la carretera que ens porta directament a Zamudio (3,1km), en aquesta ciutat segellem a l'ajuntament del qual es diu que és un dels més rics del país, ens desviem cap a un polígon industrial, passem un pont del ferrocarril i després d'un altra de l'autopista i com no podia ésser d'una altra manera comen-

Monestir de Zenarruza. Foto: Josep Maria Casas.

cem a pujar de valent fins a trobar l'ermita de St. Antolin (2,4 km), arribem a una carretera que no deixarem i continua pujant fins al cim del mont Avril (2,1 km), a sota tenim el gran Bilbao. Comencem a baixar escales i més escales i ja trobem cap més fletxa groga del camí, arribem a la basílica de Begoña, plena de gom a gom de joves, segellem i anem a esmorzar. Continuem baixant escales i arribem a la catedral de Santiago ja en ple Casco Viejo, passem la ria pel Puente del Arenal i anem a seguir la ria i sortir de Bilbao fins arribar al barri de Zorrotza (9,8 km), on diem prou a la carretera que ens portaria a Barakaldo.

Havem fet 17,4 km i em portem 154,3 km

Dades: Alberg Bilbao Crta. Bazar-to-Kastrexana, 70 Bilbao Telf. 944270054

Etapla N° 8: ZIERBANA (LA ARENA) - ONTON. Data : 28-05-2005

Ahir vàrem prendre la decisió d'acabar abans per les con-

dicions de sol i temperatura, també perquè no ens agradava caminar en zones industrials i de barris perifèrics. En aquesta etapa també hem pres la decisió de neutralitzar un tram per la pluja i començar l'etapa a la platja de La Arena a Zierbana. Son les 8h i ja havem esmorzat, arribem a la platja de La Arena i al cap de tres dies ens retrobem el peregrí japonès, que en pocs moments desapareix, comencem a caminar tot seguint la platja, creuem un pont blau del riu Barbadun i seguim un camí que ens portarà fins a l'aparcament de EL Cobaron (3,6 km), pugem unes escales ben empinades que ens permet gaudir d'unes bones panoràmiques, arribem finalment al poble del d' Onton (3,3 km), poble que pertany a Castro Urdiales, ja a Cantàbria. Aquí finalitzem el tram d'Euskadi del camí del Nord.

Havem fet 6,9 kms i em portem 161,2 kms

Carles Gómez

"50 AVENCs"

Després de dos anys de preparació i de molts mals de cap hem fet "diana". Hem aconseguit baixar 53 avencs i han participat 52 persones a l'activitat. Tot va començar aproximadament fa dos anys quan la Junta de l'entitat va demanar una activitat per commemorar el cinquantenari. Va sortir aquesta proposta, en un principi ben agosarada, de baixar 50 avencs en un cap de setmana. Es va crear un grup de treball, en un principi petit (ja que avui dia costa molt de trobar voluntaris) però que va acabar recollint gairebé tota la gent del grup en actiu.

La proposta inicial era convidar altres grups de Catalunya per fer l'activitat, però després d'algunes reunions de grup i de molts intercanvis d'opinions la conclusió final era que l'activitat l'havia de fer el GET. Una vegada ja decidit què anàvem a fer, vam repartir una mica el treball. Es va crear un grup per triar cavitats, un grup per formar els grups, un grup de material, un grup creatiu i un grup de logística.

Abans de començar tota la tria d'avencs vam demanar permís al Director del Parc Natural del Garraf, Sr. Santi Llacuna, i l'única cosa que ens va demanar era no baixar uns avencs on hi viuen alguns animals.

Una vegada ja triats els avencs i els grups d'espeleòlegs, se'n va fer un repartiment tenint en compte la seva dificultat. Mentrestant cada grup anava fent la seva feina.

11 de juny a les 8:00, tot el grup està a l'entitat per recollir el seu material. Després de repartir el material, de parlar una mica, i dels nervis d'última hora, tothom marxa cap al Garraf. Gairebé tots els grups van anar directament a fer la seva activitat. El grup de logística va muntar campament a Jafra (amb el corresponent permís de la Direcció de Parcs Naturals). Aquest era el centre de reunió, però a l'aparcament de la Pleta hi va haver espeleòlegs gairebé tot el dia. A Jafra hi van anar grups a dinar, però el gruix dels grups hi van anar a la nit. Durant el dia el grup de logística tenia un mapa del Garraf a on anaven marcant les cavitats que s'anaven fent. Els grups o trucaven per telèfon o quan arribaven al campament deien els avencs i es marcaven. L'últim avenc del dissabte es va

fer a dos quarts de deu de la nit, "ja en tenim 36". Després de parlar molt i descansar una mica, vam començar a sopar (gairebé fins la una de la matinada). Aquest sopar amb gairebé tot el grup, amb rialles, a la muntanya, és una de les coses que marca les sortides col·lectives, és com una recompensa pel treball fet.

D'aquest dissabte temin una bona valoració com a grup, ja que va ser un dia de compartir. Jafra va ser com un centre de reunió on tothom arribava i explicava l'activitat, les anècdotes, vam compartir taula, vam riure (que és una de les coses més importants). Pràcticament ens vam dedicar a "compartir" durant tot el dia.

12 de juny a les 8:00, molta gent es desperta amb l'olor de cafè. Després de l'activitat de dissabte costa molt aixecar-se i

L'entrada als Geòlegs. Foto: Elio Perea

tornar a fer activitat. Una vegada que ja hem esmorzat anem a fer la resta d'activitat. A partir de les dues del migdia van començar a arribar notícies dels avencs que s'anaven fent. Al voltant de les tres de la tarda va arribar la bona notícia "ja en tenim 50", el Topògraf era l'avenc, i el dubte encara perquè hi havia dos grups de qui encara no teníem notícies, ja que la comunicació per telèfon era impossible. Després de dues hores d'intent de comunicació vam desmuntar el campament i marxem cap a l'entitat. A dos quarts de nou ja teníem la notícia "ja en tenim 53", hem aconseguit el nostre rep-te.

12 de juny a les 21:00, després d'aconseguir una fita tan important per a nosaltres ens vam reunir a l'entitat a on es van lliurar uns diplomes de participació a l'activitat i uns obsequis dels col·laboradors.

Llistat de participants:

Mike Alentorn, Roger Archilla, Isaac Artigas, Jacinto Bara, Ricard Belascoain, Marc Belchi, Salvador Belchi, Juan Casado, Isidre Galofré, Edurne Galofré, Eulogio López, Jordi Martí, Yolanda Melenchón, Jaume Mirabent, Antonio Muela, Elio Perea, Joan Rodríguez, Ariadna Rodríguez, Xavier Rosell, Àngel Vedo, Rosa

Pau Perea, l'espeleòleg més jove. Foto: Elio Perea

López (i els dos fills), Jordi Vidal, Josep Maria Franco, Javier Gallardo, Sandra Martínez, Santi (Dalton), Diego Domínguez, Paqui Rodríguez, Javier Atienza (i company), Marga Hernando, Pau Perea, Anto Olivares, Albert Fernández, Mª Àngels Pascual, Lola Martínez, Rafa Fraguas, Núria López, Laia Lloria, Ana Gómez, Enric Corominas, Ruben, Oriol Garcia, Àngel Bosch, Cristina Bas, Jordi Rius, Javier López, Anton Ruiz, Mª José Escuer.

Llistat d'avencs:

Esquirols, De la Verdor, Dels Geòlegs, De les Alzines, Can Sadumí, Sant Marçal, Forat de Can Jaques, Corral Nou, Puigmoltó,

Clos, F. de Mas Traval, Mas Traval, De la Pepi, De la Llosa, Hanna Svabroc, De la Pedra Grogga, Petit del Bastó, De la Fragata, De la Sílvia, De la Papallona, Lluís Solà, De l'Infern, De la Discòrdia, Dels Tres, Del Ginebró, Emili Sabater, De l'Arboç, Dels Aragalls, Sants, Riera de la Falconera, Penyes, Falconera, Penya Embassada, Del Pardal, De Can Jaques, Del Bruc, Del Llamp, De la Banya, Del Tell, De les Palmeres, De l'Arcada Gran, Ample, De les Serps, Morgan i Comes, De la Pleta, Llambrics, Dels Negres, De Sant Cristòfol, Cabezas, Del Sies, Del Topògraf, Del Mall, Del Passant, De la Sivinota.

Entrant a l'avenc. Foto: Xavi Rosell

Hem de tenir una bona valoració com a grup, ja que costa molt fer una sortida tan gran. I també agrair a membres del GEAM i de CURSES I RAIDS DE MUNTANYA que també han participat en aquesta activitat. Com anècdota, la participació de l'espeleòleg més petit de què tenim constància "Pau Perea", que amb l'ajut del seu pare "Elio" i de l'Isidre va aconseguir baixar al Topògraf amb només 3 anys i amb la casualitat que l'avenc era el n° 50.

Antonio Olivares Sánchez
President Grup Espeleològic
Talaia.

Crònica del "cotarro" talaienc

ELS ACTES DEL CINQUANTENARI

Com recordareu des del gener que venim celebrant actes commemoratius del Cinquanta Aniversari de la fundació de la nostra entitat, segons el programa d'actes que tots coneixeu. I com vàrem ressenyar a l'anterior edició, ja s'havien realitzat amb notable èxit la 36ª RENOVACIÓ DE LA FLAMA DE LA LLENGUA CATALANA i també la Caminada Popular de Vilanova que va pujar al cim de la Talaia.

S'ha continuat amb la 47ª Marxa Intersocial d'Orientació i Regularitat per Descripció que féu un trajecte costaner entre Vilanova i Sitges, mentre que el Campionat Social d'Esquí se celebrava a l'estació d'Ordino - Arcalís. De la majoria d'aquests actes tindreu sengles cròniques en aquesta edició; aquí només fem un sucinta referència dels actes.

Igualment s'ha celebrat el Raid Garraf d'Esports d'Aventura i per Sant Jordi es muntà la ja tradicional Parada de Llibres a la Rambla, presidida per una gran pancarta amb el logo del nostre Cinquantenari. S'ha de dir, però, que no tot surt com s'havia previst i així algunes coses s'han hagut de canviar de la data prevista o bé s'han hagut d'ajornar, com ara la inauguració del Sender de GR Vilanova - Bellprat. Pel maig, en comptes de celebrar-se el Concurs de Fotografies es va canviar per la 1ª Exposició Fotogràfica de l'Arxiu Social, sota el títol: 50 ANYS NOMÉS MUNTANYA, alhora que també es realitzava l'Operació Espeleològica al massís del Garraf 50 ANYS x 50 AVENCS, organitzada pel GET. I l'ajornat Concurs Fotogràfic i Exposició de Fotografies de Muntanya i Excursionisme també es va celebrar al juny, sota el títol de "Les Millors Fotos de 50 anys

de la Talaia", amb veredicte per votació popular.

I per celebrar l'Aniversari la Secció de Muntanya, pel juliol, van realitzar una ascensió al Canigó per la canal, des de Marialles, però amb bivac col·lectiu al cim. També es va muntar la 2ª Exposició Fotogràfica de l'Arxiu Social, aquesta vegada sota el títol: 50 ANYS D'EXCURSIONS CULTURALS. Per altra banda, durant la Lluna nova de juliol es va celebrar la prova nocturna d'orientació MOONLIGHT RAL-LI. En tot cas cal dir que per a l'agost no s'ha aconseguit ni trobar el lloc adequat ni reunir els campistes suficients per poder organitzar el Campament Social de Vacances. Les previsions de cara al setembre són, com molts coneixeu, primer la sortida cap a l'Himàlaia de l'EXPEDICIÓ VILANOVA 8000 al cim del Cho Oyu. Per altra banda, la presentació del Llibre de la Història dels 50 anys de la Talaia tindrà un ajornament fins a novembre. L'Acte Acadèmic central del Cinquantenari, si no hi ha cap canvi d'última hora, es farà l'11 de setembre a la Sala d'Actes de la UPC, prèvia invitació que els socis rebran oportunament. A més, després d'aquest acte, en comptes del Vermut anunciat el que es farà serà un Dinar d'Aniversari, prèvia inscripció. La resta d'actes d'octubre a desembre es mantenen igualment, i qualsevol modificació es comunicarà oportunament.

Parada de llibres a la Rambla per Sant Jordi. Foto: Josep Bienes

Crònica del "cotarro" talaïenc

NECROLÒGIQUES

Tenim el dolorós deure de fer-nos ressò des d'aquestes pàgines de la pèrdua de dues persones, socis i amics de la nostra entitat. La primera defunció va ser el passat 5 de juny, on ens deixà el Salvador Artigas a l'edat de 86 anys, un veterà soci de la casa i actiu col·laborador, sigui en marxes, campaments o caminades, fins i tot en la confecció d'es- tris i utilitatges per al servei dels actes de l'entitat, consoci que recordarem per la seva some- gueria característica i la seva estimació a la Talaia. La nos- tra condolença a tota la famí- lia. Descansi en pau.

La darrera fou la senti- da pèrdua de la Rosa Grifell Martin, que després de molt de temps d'arrossegat una cruel malaltia ens va deixar per sem- pre el passat 16 de juny a l'edat de 50 anys. Recordarem la Rosa havent participat en al- gun Ral·li d'Alta Muntanya, o en els campaments d'estiu i en algunes marxes i caminades, la darrera la Popular que pujà a la Talaia. El nostre més sen- tit condol a tota la família. Des- cansi en pau.

Una altra sentida defunció fou la de la mare del nostre com- pany i soci Jordi Martí, la Do- lora Isern Ramon, que ens dei- xà a primers d'abril passat. Encara que amb el retard pro- pi de les nostres edicions trimestrals, des d'aquestes pàgines li transmetem la nos- tra condolença.

SORTIDA CULTURAL CON- JUNTA

El passat 3 d'abril es féu, se- gons estava anunciat, una ex- cursió cultural conjunta a la Garrotxa entre el grup "Amics del Museu Víctor Balaguer" i la nostra Secció de Cultura, amb la finalitat de visitar la Mostra "La Finestra Oberta. Paisatgis- me Català 1860 - 1936", la qual es presentava al Museu d'Olot. Els 45 participants d'ambdues entitats pogueren gaudir de les excel·lents obres pictòriques dels artistes catalans, per des- plaçar-se, després de dinar, fins al poble de Santa Pau acom- panyats, això sí, per algunes estones de pluja. Una bona ini- ciativa que possiblement es pugui repetir en altres ocasions.

SOPAR DE CLOENDA DE CURS DELS SENDERISTES

Cada any, abans de les vacan- ces d'estiu, el senderistes de GR tanquen el curs i fan el pa-

rèntesi vacacional fins a la pro- pera tardor. Una vegada més i per celebrar la cloenda s'aca- ba amb un sopar col·lectiu. Enguany, a més a més, cele- braven el 21è Aniversari del començament d'aquests po- pulars recorreguts, i evident- ment al final del sopar, celebrat al restaurant El Creuer, brinda- ren amb cava del Cinquantenari de la Talaia per acompanyar el magnífic pastís d'Aniversari dels GR-istes. Que per molts anys pugueu continuar travessant Catalunya!

REFUGI BALDRIC

Com tots els socis recordareu, la Talaia va enviar-vos una nota on s'especificava que l'entitat ja no disposava d'aquell Refu- gi. Vist que encara hi ha algú que pregunta si s'hi pot anar, cal tornar a recordar a tothom, socis i amics que alguna ve- gada hagin visitat aquella edifi- cació, que en no renovar el

Sopar dels senderistes al Creuer. Foto: Josep Blanes

Crònica del "cotarro" talaienc

contracte de lloguer amb els propietaris aquell ja no es pot utilitzar com a refugi, doncs estarà tancat i no disposem de les claus. És llàstima i ens ha sabut greu deixar-lo, ja que era un refugi el lloguer del qual feia just 40 anys que durava i li havíem agafat afecte. Allà dins i en els seus entorns s'han escrit algunes de les pàgines de la nostra història.

CONCURS FOTOGRÀFIC DEL CINQUANTENARI

Tot i que s'havia previst en el Programa d'Actes del Cinquentenari, aquest Concurs es va haver de canviar de data i conseqüentment es va haver d'enviar un avís a tots els socis, avís que tot i amb això alguns van rebre amb retard. En definitiva, que amb tot aquest enrenou hi va haver una reduïda participació de fotògrafs.

El Concurs es va fer en les dues línies més clàssiques: revelat positiu en Blanc i Negre i l'altre en Color. Féu de Jurat Popular bona part dels assistents a la inauguració i a la conferència que seguia. Recollides les paperetes posteriorment, es donà els següents resultats:

Blanc i negre : 15 obres.
Color: 15 obres.

Paperetes recollides = 25
Paperetes vàlides = 23
(només tres primers classificats)

CLASSIFICACIÓ DEL CONCURS FOTOGRÀFIC

Blanc i negre				
Punts	Lloc	Lema	Autor	Any
1r 123	Ordessa	Amunt	Antoni Ordovàs	1963
2n 115	Núria	Pirene	Josep Blanes	1958
3r 106	Quatre pins	***	Jesús Santacana	***
Color				
1r 146	Chamonix	Alpin	Josep Blanes	2004
2n 112	Estany Rius	***	Margarida Paterna	2004
3r 110	Dolomites	Semproniana	Rosa Farriol	1993

VI CURS D'INICIACIÓ AL DESCENS DE CANYONS I ENGORGJATS

Durant els mesos de juny i juliol s'ha realitzat el VI Curs d'Iniciació al Descens de Canyons i Engorjats, a càrrec del nostre GET, un curs que a més ha estat reconegut i homologat per l'Escola Catalana d'Espeleologia i dirigit pel Xavi Gallardon. Un total de 9 dies de lliçons teòriques al local social i 8 jornades de pràctiques repartits en 4 caps de setmana, començant per pràctiques exteriors a les parets d'Horta de Sant Joan i a les Gorges del Canaletes (Terra Alta), seguint per les Gorges del riu Glorieta (Alt Camp), la següent pel Barranc del Pas de l'Escanell (Berguedà) i l'última al Barranc de l'Aigüeta de Barbaruens (Alt Éssera). A final de juliol es lliuraren els diplomes als 6 alumnes inscrits enmig d'un sopar de cloenda amb monitors i alumnes.

Per altra banda, comuniquen que el Curs d'Iniciació a l'Espeleologia 2005 que s'havia or-

ganitzat també pel GET i convocat per al març, i que no va poder-se realitzar per manca d'inscripcions, s'ha ajornat per realitzar-lo probablement a l'octubre.

ASSEMBLEA ORDINÀRIA DE SOCIS DE LA SECCIÓ DE SENDERS

El dia 10 de març va tenir lloc l'annual i reglamentària assemblea dels socis GR-istes. Aprovada l'acta anterior, es féu l'informe del 2004 per part de la súper - reduïda Junta d'on evidentment destacava el recorregut del sector del GR 92 des de Palamós fins a Vallgorguina en 9 etapes, i a més les col·laboracions tècniques de la Secció amb els Camins de la Xarxa de Parcs o Anella Verda. També es mencionà la revisió de la senyalització de sectors i variants del GR-92, i que a proposta de la Talaia el Comitè Català de Senders de la FEEC va homologar l'any passat el nou Sender **Vilanova i la Geltrú - Castell del Bellprat**, com una variant del GR-92, la qual es coneixerà

Crònica del "cotarro" talaienc

com el **GR-92-5**.

L'estat de comptes presentava un superàvit de 1222,41 €, amb uns ingressos de 9236,32 €, menys unes despeses de 8013,91 €. El pressupost per enguany té previst un import igualat, tant en despeses com ingressos, de 10.180 €.

Pel que fa a l'activitat prevista o projectes, en principi durant el 2005, s'haurà seguit el GR-92, i en tot cas per realitzar la variant cap a Bellprat ja s'avisarà oportunament. Tots els temes s'aprovaren per aclamació.

ASSEMBLEA ORDINÀRIA DE SOCIS DE LA SECCIÓ DE CULTURA

El mateix dia que la de Senders, però amb més de mitja hora d'antelació i aprofitant l'avinentsa de tenir molts socis en comú, la Secció de Cultura també havia convocat Assemblea Ordinària de Socis de la Secció, per la qual cosa, després d'aprovar l'acta anterior, l'informe d'activitats realitzades del 2004 es centrava en les múltiples activitats dels divendres culturals, tant en conferències, audiovisuals, com presentació de llibres o exposicions, mentre destacava com cada any les excursions del cicle "Coneguem Catalunya"; si bé, i sense cap dubte, el que més va destacar va ser la preparació prèvia i l'esforç d'organització que van realitzar els membres de la Junta de la Secció en la cab-

dal realització de la **36ª Renovació de la Flama de la Llengua Catalana** com a col·laboració als actes del Cinquantenari de la Talaià, la qual cosa, si bé no corresponia a l'exercici anterior, en la data de l'assemblea ja havien tingut lloc els actes d'aquesta celebració i tothom coincidí en que havia estat un èxit extraordinari.

L'estat de comptes donava uns ingressos de 5853,52 €, i unes despeses de 3770,25 €, per la qual cosa el superàvit era de 2083,15 €. Mentre el pressupost pel 2005 presentava unes entrades de 7622 €, i unes sortides de 8500 €, el qual, encara que deficitari, es justificarà a compte de la subvenció rebuda de Caixa de Terrassa per la Renovació de la Flama.

En el punt de projectes per al 2005 ja es va incloure com a fet l'acte de la Flama, i només calia proposar les sortides del Cicles "Coneguem Catalunya", mentre que els actes setmanals dels divendres es continuaran realitzant en funció de les possibilitats i a més tenint en compte que aquest any és el del Cinquantenari de la nostra entitat.

CRÒNICA DELS DIVENDRES CULTURALS

Comencem aquesta crònica dels actes realitzats al local social durant els divendres i algun altre dia també.

Serà a partir del divendres dia 1 d'abril, quan el **Josep Olive-**

lla ens presentà una curiosa exposició d'**ETIQUETES D'AIGUA POTABLE** i després d'inaugurar-la féu un documentat comentari sobre els diferents tipus d'aigües envasades en funció del lloc de les fonts, de les empreses embotelladores, fins de la legislació sobre aigües i el que diuen o no diuen les seves etiquetes. Però és que, a continuació, proposà a la concurrència fer un concurs de tast d'aigües, la qual cosa es realitzà enmig de molta conya i amb resultats molt dispersos.

L'endemà, dissabte dia 2, es féu el **REPARTIMENT DE PREMIS DE LA 47ª MARXA SOCIAL D'ORIENTACIÓ PER DESCRIPCIÓ**, amb la sala d'actes plena de gom a gom de marxadors de casa i forans que venien a recollir els respectius trofeus, que foren repartits pels membres del **Comitè de Marxes** i de la **Junta Directiva**.

LA SOCIETAT DE LA COMUNICACIÓ A CATALUNYA fou el títol de la conferència del dia 8, que pronuncià el conegut columnista de La Vanguardia i professor de l'URL, el vilanoví **Francesc Marc Àlvaro**, el qual va fer un ampli recorregut per l'actualitat de la comunicació a Catalunya, tant fos premsa, ràdio o televisió i fins i tot dels grups de pressió d'aquest mitjà, i amb sentit crític posà en evidència les contradiccions i problemes existents de molts d'ells i també les possibilitats de futur.

Crònica del "cotarro" talaïenc

I passem al dia 15 amb el biòleg **Josep Anton Herrera**, que ens va presentar la segona part d'una projecció sobre **LES ILLES AÇORES** amb els seus característics i didàctics comentaris sobre l'exuberant vegetació de l'illa, un indret d'espectacular orografia volcànica inclosos els nombrosos guèisers i altres accidents geològics, els quals conformen un paisatge de meravella.

El divendres 22 s'inaugurava l'exposició **CATALUNYA ROMÀNICA EN DIBUIX** a la bona presentació de les quals el nostre bon amic **Antoni Ordovàs** ja ens té acostumats, ja que domina com ningú l'art de representar les imatges de les nostres ermites i esglésies romàniques. Bo i coneixent la seva obra, però, una vegada més ens sorprèn amb una altra sèrie d'excel·lents dibuixos, monuments alguns que desconexíem totalment i que foren molt elogiats pel públic que visità l'exposició.

I el dia 29, en una conferència organitzada per la secció de Medi Ambient, fou el **Ton Salvadó**, arquitecte i professor de l'ETSAB, que sota el títol de **PAISATGE EN GUÀRDIA** ens sensibilitza en les moltes contradiccions existents en la conservació dels nostres entorns i de les decisions que es prenen en nom de preteses restauracions del paisatge, tant sigui urbà com rural.

I passàrem al maig dia 6, començant amb un dels actes inclosos en el Programa del Cinquantenari i que fou la inau-

guració de la **1ª EXPOSICIÓ FOTOGRÀFICA DE L'ARXIU SOCIAL** amb el lema **50 ANYS NOMÉS MUNTANYA**, on poguérem veure una magnífica col·lecció de més de 150 fotografies escollides i realitzades en cadascun dels 50 anys de la Talaia. Allà es varen poder veure un munt de joves, avui veterans, i altres muntanyencs incorporats al nostre excursionisme al llarg del temps, enfilats als cims més coneguts de tot arreu. L'exposició fou molt celebrada per la nombrosa concurrència que vingué a visitar-la.

Un altre acte, organitzat el divendres dia 13 conjuntament per la Comissió del Cinquantenari i la Secció de Cultura, fou el col·loqui sobre **ELS INICIS DE L'AGRUPACIÓ EXCURSIONISTA TALAIA**, a càrrec de quatre socis fundadors: l'**Antoni Ordovàs**, el **Ramon Moliné**, el **Carles Lozada** i el **Josep Blanes**, que actuà de moderador. L'acte començà amb una introducció que féu Josep Blanes presentant els companys de la mesa i motivant aquell col·loqui com a fet de continuar recuperant la història de la Talaia, convidant-los a explicar les seves experiències, cosa que féu de forma molt reduïda el Ramon Moliné, mentre el Carles Lozada declinà el fer-ho donat que l'Antoni Ordovàs ja desenvolupà un llarg i extens repàs de la història des de la pre-Talaia passant per la fundació i fins als nostres dies.

I el dia 20 era el **Josep Mª Also** que amb la Secció de Cultura presentà l'exposició **MÉS DE 25**

ANYS IL·LUSTRANT LA TALAIA, on es mostrava un ampli ventall de dibuixos i imatges amb les quals aquest artista ens ha anat omplint cobertes, cartells, rètols i fulletons, amb les més variades i característiques il·lustracions, de les quals s'ompliren els expositors de la sala d'actes.

El divendres 27 la Secció de Senders organitzava una vídeo - projecció a càrrec del GR-ista canyellenc **Joan Bertran**, el qual ens va muntar un complet repàs de les etapes del **GR-92 SENDER DEL MEDITERRANI** on el senderistes es pogueren tornar a veure en acció per l'Empordà, per la Costa Brava o pel Maresme. Un excel·lent muntatge d'imatge i de so, i que serví per estrenar el nou projector de vídeo de la sala d'actes.

Entrem al mes de juny, i seria el **Jesús Santacana** el qui el divendres dia 3 ens faria una projecció retrospectiva de les etapes del GR que recorria l'anomenada **RUTA DE LA PAU**, just a l'escenari de la contesa bèl·lica de la batalla de l'Ebre. Conjuntament Cultura i Senders organitzaven la projecció.

I el dia 10 es féu a la Sala d'Actes i organitzat per la Comissió del Cinquantenari el **CONCURS SOCIAL I EXPOSICIÓ DE FOTOGRAFIES D'EXCURSIONISME I MUNTANYA** amb el lema de "**Les millors fotos de 50 anys de la Talaia**", on el veredicté es féu per votació popular dels assistents a l'acte. En aquestes mateixes pàgines en trobareu la classificació.

Crònica del "cotarro" talaienc

El mateix dia i a continuació, organitzat per la Comissió de Medi Ambient es presentava **QUÈ ÉS I QUÈ FA MOUNTAIN WILDERNESS DE CATALUNYA**, una xerrada a càrrec d'**Emili Tomas**, expresident d'aquest organisme a Catalunya, que prèvia introducció de Mountain Wilderness com una entitat dedicada a promoure la netedat a la muntanya, mantenint-la el més acostada a l'estat salvatge, alhora intenta conscienciar els alpinistes i excursionistes a practicar i divulgar l'ús correcte del medi natural.

Un bon exemple fou la pel·lícula italiana que ens projectà, on es podia veure com una expedició d'alpinistes a l'Himàlaia es dedicava a netejar un conegut 8000 de totes les restes de les múltiples expedicions que havien abandonat els materials d'alçada com a cordes, tendes o ampolles d'oxigen. Una bona iniciativa de l'alpinisme internacional. I el divendres 17 eren dues projeccions procedents del Festival Internacional de Cinema de Muntanya i Aventura de Torelló i que patrocina, any rere any, la Fundació Caixa de Sabadell. La primera projecció aquesta vegada es tractava del millor Film de Muntanya 2004, una excel·lent pel·lícula francesa, de **Gilles Chappaz : SUR LE FIL DES 4000**, on els escaladors francesos Patrick Berhault i Philippe Magnin expliquen el seu gran repte d'escalar seguits els 82 cims de 4000 metres dels Alps. Una inacabable successió d'im-

pressionants arestes de neu i roca, carenes i cims aeris, corredors de gel de bellesa indescriptible, però que es veïe truncada quan estaven a punt d'acabar, després de 59 dies d'esforç; quan escalaven l'aresta del Dom als Alps suïssos un malaurat accident acabà amb la vida d'un dels membres de l'equip: Patrick Berhault.

La segona projecció era una pel·lícula nord-americana realitzada per **Scott Lindgren**, premi al millor film d'Esports de Muntanya 2004 titulat **INTO THE TSANGPO GORGE**, on ens mostraren les vicissituds d'un equip de 7 caiaquistes fent el descens d'un difícilíssim recorregut per les gorges del riu Tsangpó, el qual baixa de les muntanyes de l'Himàlaia amb un desnivell de més de 3.000 metres en només 200 quilòmetres fins a les planures tibetanes, amb ràpids, turbulències i cascades que no sempre pogueren salvar per les gorges, sinó per la muntanya amb el caiac al coll. Però compliren el seu objectiu. Ja al juliol, el dia 1 tenia lloc al pati del nostre local un interessant acte com era **LA VEGUERIA A DEBAT**. Davant una mesa moderada pel **Josep Olivella**, hi figurava, a més del Marcel·lí Ferrer, en Sergi Marin, en representació de la **Plataforma per una Vegueria Pròpia**, els quals defensen que la Reforma Territorial que actualment s'està estudiant reculli la petició de constituir una vegueria integrada per l'Alt Penedès, el Baix Penedès, el Garraf i l'Anoia, i que

es desvinculi de la proposta inicial d'integració del Penedès i el Garraf a la vegueria barcelonina, pràcticament l'actual província o també l'Àrea Metropolitana. Evidentment hi hagué posicions en contra i a favor, però el que sí que hi havia eren moltes suposicions, dubtes i hipòtesis sobre tot el que afecta la qüestió territorial.

I el dia 8 es féu la **2ª EXPOSICIÓ FOTOGRÀFICA DE L'ARXIU SOCIAL** amb el lema de **"50 Anys d'Excursions Culturals"**, dintre del Programa d'Actes del Cinquantenari i amb la col·laboració de la Secció de Cultura, on s'exposaren gairebé un centenar de fotografies des de l'Ebre als Pirineus, amb els nostres socis resseguint tot l'ampli patrimoni cultural, geogràfic i natural del país.

Un bon exemple del fet que a la nostra entitat conviuen perfectament la cultura i l'esport.

El darrer acte abans de tancar l'edició i començar les vacances tingué lloc el dia 15, on sota el suggestiu títol de **VILANOVA 8000 A 48 DIES !!!** els expedicionaris al **CHO - OYU**, que s'han estat entrenant intensament durant més d'un any, ens oferiren, primer que compréssim samarretes de l'expedició d'ajuda a la mateixa, i després un excel·lent reportatge en DVD de totes i cadascuna de les sortides, travesades, escalades i ascensions als Pirineus i als Alps, i on es va poder comprovar que l'equip ja ha aconseguit un molt bon nivell i estan en condicions d'assolir el cim.

SERRA DEL VERD

pel Coll de Rulls i la Canal Fonda

Són quarts de set de la tarda del diumenge 17 d'abril i els 13 fidels de la secció de muntanya que acabem de donar la volta per la Serra del Verd estem, ara ja ben asseguts davant d'unes begudes i unes patates salades, recuperant forces en un bar de Sant Llorenç de Morunys.

És l'hora dels comentaris, els que s'inspiren en les sensacions del dia, que s'encadenen amb records d'altres sortides, i també els que provoca el diari que s'ha trobat a la taula, sembla que el "Cardenium Ratzinger" pot ser el nou Papa de Roma. No s'ha d'oblidar les pràctiques d'aritmètica i comptabilitat, primer sumar els quilòmetres, després multiplicar per "tant el quilòmetre" i acabar amb la divisió de dues xifres, per 11 si es té en compte que dos dels companys s'han incorporat aquí en el mateix Sant Llorenç, sempre la part més difícil.

Com la majoria de les sortides d'un dia, l'activitat havia començat a les 6 del matí a la plaça E. Maristany, davant de l'estació, punt de concentració des del qual, en dues hores i quart, ens traslladem a Sant Llorenç de Morunys.

Esmorzant en el Bar Llohis de Sant Llorenç, algú comenta que en un intent anterior de fer aquesta serra no es va poder passar d'aquest bar perquè va estar plovent, i que ja n'hi havia hagut un altre, també frustrat per la mateixa raó. Ben segur que a la tercera va la vençuda!

La serra del Verd es troba en el Solsonès, en el punt en què

aquesta comarca llinda amb el Berguedà i l'Alt Urgell, i forma part de les muntanyes que, al sud de la Serra del Cadí, són considerades prepirineu. Des de Sant Llorenç de Morunys, i mirant cap al nord, presenta la seva cara més salvatge i agresta, i queda una mica més cap a la dreta de la serra del Port del Comte, que s'identifica amb facilitat pels pelats que marquen les pistes de l'estació d'esquí alpí.

Ja són més de les nou quan deixem la carretera que va des de Sant Llorenç a la Coma, i amb els tres cotxes entrem a la pista que ens ha de portar al Coll de Rulls, inici de l'excursió, si, com està previst, seguim l'itinerari que es descriu a "Una caminada per la serra del Verd" de Jaume Fruitós i Sayol, aparegut

a la Revista de Muntanya, 837, d'octubre de 2001. Tot i que la pista està en bon estat, no és la millor via per a un turisme, - algú va haver de baixar del cotxe per apartar alguna pedra -, i després de deixar a l'esquerra un indicador a les "Fonts del Cardener" i de passar, més amunt, cal Canonge, que queda a la dreta, deixem els vehicles quan s'arriba a un revolt cap a l'esquerra que coincideix amb la Ribera de Cal Canonge.

Des d'aquest punt, seguint la pista, que no deixa de pujar pel mig d'un bosc de pins amb exemplars de mida considerable, arribem a les 10 h, després de 15 minuts de bona marxa, a un filat que barra el pas entre uns còdols de considerables dimensions. Un senyal amb indicador informa que som al Coll de Rulls (1.525 m), i

Ambient al replà del Roc de la Mira. Foto: Joaquim LLeida

que el camí per anar a la Serra del Verd és el que continua a l'altre costat del filat, cap al nord, pel mig del mateix bosc de pi roig. Pista endavant, passat el torrent que baixa de la Canal Fonda, arribem a una cruïlla de pistes on seguim per la de la dreta, la qual deixem, en uns minuts, per un sender que surt també a la dreta.

Entre pi més jove, ginebres i boixos, el sender, inicialment desboscant, està limitat amb un filat a cada vora, per controlar els animals de pastura que van per aquests indrets, i en el terra pedregós de fort pendent s'hi pot trobar alguna marca de pintura groga molt desdibuixada.

El camí va guanyant altura entre zones boscoses, clarianes i algun tram amb alguns exemplars de pins esgarriats de considerables dimensions. A mig matí, i 5 d'onze, un pèl de fred fa agradable el caminar, estem pujant una tartera en ziga-zaga, i amb ~ d'hora més ja som al replà del Roc de la Mira (1.950 m), on ens aturem uns 10 minuts per recuperar forces, tirant d'entrepà, ametlles, avellanes i d'altres dolces calories, i contemplar la vista que de la serra del Port del Comte se'ns presenta a l'altre costat de la vall. Més amunt, a la part alta

Vista del Pirineu aragonès. Foto: Joaquim Lleida

del marge dret de la Canal Fonda i sense creuar-la ens desviem cap a l'esquerra i passem per davant del Cap de Prat d'Aubes, ben cobert de pi que queda a la dreta. Són quasi 2/4 d'una quan arribem al Coll de Belitres (2.145 m), des d'on, cap a ponent, ja veiem el Cap del Verd (2.288 m), punt més alt de la serra i del nostre recorregut; també podem contemplar la vall de Gósol, i cap a l'est, es destaca el Pedraforca.

Trepitjant la neu que des d'abans del Coll de Belitres ani-

ma un paisatge de seques pastures aconseguim el cim del Cap del Verd al voltant de la una del migdia. El dia és molt clar, fa un vent fred, i la vista, del Prepirineu i Pirineu, incommensurable, des de ponent s'observa el Turbó, el Cotiella, Mont Perdut, Llardana, Maladeta, Besiberri, Montardo, els Encantats, Pica d'Estats, la Serra del Cadí, etc.

Seguint les indicacions de l'article, abans esmentat, la baixada l'hauríem hagut de fer per l'oest del cap, vessant de ponent de la serra, però atès que no es distingeixen les fites, probablement per la capa de neu que cobreix el paisatge, es decideix retornar pel mateix camí que s'ha fet la pujada. Així, a de 3 sortim avall; un ramat d'isards es presenten per animar la vista i la conversa, i quan passen uns minuts de les 5 de la tarda ja som en els cotxes.

Satisfets i cansats, de nou a Sant Llorenç de Morunys, com ja us he explicat, només queda desplaçar-nos fins a Vilanova. Vagi des d'aquí l'agraïment als companys que s'ofereixen a aportar i conduir els cotxes que fan possibles aquests desplaçaments.

Joaquim Lleida

Coll de Belitres. Al fons Cap del Verd. Foto: Joaquim Lleida

MONTSENT DE PALLARS

Aquesta vegada no podríem fallar. Alguns components de la Secció de Muntanya ja ho havíem intentat en anteriors ocasions i el mal temps (pluja i tempestes) ens havia fet recular. I això que es tractava d'una muntanya ben assequible i d'ascensió "amable", però....

Així que un dissabte qualsevol de la passada i ja "llunyana" primavera ens posem en marxa en direcció a la Vall Fosca un grup reduït d'esforçats talaiencs.

Dormim al càmping de la Torre de Cabdella (l'únic existent en tota la vall) havent sopat prèviament en un restaurant una mica "de disseny" (ja sabeu: plats quadrats i tot això).

Diumenge de bon matí sortim del càmping en direcció

al Pla de Sallent (actualment esdevingut un embassament que funciona en combinació amb la clàssica central elèctrica d'Estany Gento).

Abans d'arribar a aquest indret, però, travessem el petit poble de Cabdella, cridat a esdevenir un centre turístic important, tant a l'hivern com a l'estiu, per obra i gràcia d'un d'aquests empresaris urbanitzadors tan nombrosos, sembla, al nostre país (i en aquest cas molt vinculat segons diuen a la nostra ciutat). Total: que ja es comença a veure l'inevitable camp de golf i els carrers de la urbanització que s'omplirà de xalets i convertirà l'avui remota vall de Filià en un domini esquiable connectat amb les veïnes pistes de Boí-Taüll. L'es-

pectre del "desenvolupament", un cop més. D'on sortirà la neu, però? O potser això no té importància un cop turistitzada convenientment la vall. Cabòries, en definitiva, mentre les excavadores van fent feina i els promotors comencen a entreveure els "grandes beneficios" que en treuran.

Prenem doncs un caminet que s'enfila a partir de la poderosa paret de terra de l'embassament. Al cap d'una estona ens trobem amb les restes abandonades d'un carrilet utilitzat en la construcció de l'embassament d'Estany Gento (estaríem parlant de principis del S. XX).

Per damunt de les vies fem un llarg recorregut horitzontal en direcció Sud fins arribar gairebé a l'anomenada "cambra d'aigües", un dispositiu més (situat aquest exactament mil metres per damunt del poble i la central de Cabdella) del complex tramut hidroelèctric de la conca del riu Flamisell, la primera de les del Pirineu que va tenir l'"honor" de ser explotada a consciència per a la producció d'electricitat.

A Barcelona és prou coneguda l'Avinguda Pearson. A veure si sou capaços de relacionar aquest Mister Pearson amb la Vall Fosca.

A partir de la "cambra d'aigües" el camí s'enfila de valent cap al nord des del peu d'unes parets rocoses imponents que mostren la cara

Cap al cim del Montsent. Foto: Xavier Martorell

més feréstega d'una muntanya per altra banda completament accessible.

Seguim pujant per les anomenades Pales d'Escubils i assolim "tranquil·lament" el cim un cop transcorregudes unes quatre hores des de l'inici de la caminada.

Com que el Montsent de Pallars és una muntanya relativament alta (2.882 m) i a més completament aïllada, el panorama que aconseguim veure és impactant, especialment si dirigim la vista vers el nord on podem reconèixer perfectament la característica silueta del poderós Peguera presidint tot el circ lacustre, extensíssim i desèrtic, de Cabdella. També podem veure, amb una mica d'imaginació i gairebé 2.000 m per sota d'on ens trobem, el poble de Rialb i, una mica per damunt, les abandonades i obsoletes pistes de Llessui (abandonades en bona part per culpa de la manca de neu i del canvi climàtic, però això

El grup al cim del Montsent. Foto: Gil Blanch

no descoratja de cap manera certs empresaris valents que ara volen tapissar la Vall de Filla amb ferralla, telecadires, telesquís, neu artificial, bars i restaurants de cota tal o cota qual...).

La baixada la fem pre-

nent direcció nord-oest. Sembla que podem distingir el molt conegut refugi Colomina. Perdem vertiginosament alçada al llarg d'una bona estona travessant prats i pedriscalls clapejats per l'escassa neu que es conserva malgrat que encara no hem entrat a l'estiu.

Baixant, baixant, anem a petar a l'Estany Gento des d'on reprenem la via del carrilet que havíem trobat a primera hora del matí i que ens permet, un cop resseguit i travessats alguns túnels, fer el descens final fins als cotxes.

Tornem al càmping on havíem fet nit, pleguem tendes, ens dutxem, fem una cervesa, recapitem l'interessant circuit que acabem de fer, la manca absoluta de problemes i el bon temps i el bon rotllo que ens han acompanyat i reprenem la carretera camí de Vilanova amb el convenciment que el cansament que ara comença a ser evident ha valgut, sense cap mena de dubte, la pena.

Miquel Bernadó

Baixant cap a l'Estany Gento. Foto: Gil Blanch

ASCENSIÓ AL PIC DE CAMPBIEI (3.173m)

Pirineïstes: Salvador Butí, Jordi Martí, Nati Salvadó, Josep Barot, Xesca Ribas i Jordi Pons.
5 de juny de 2005

Sortida d'alta muntanya en estil alpi, a un dels principals cims dels Pirineus francesos. El Parc Natural del Néouvielle és una de les zones més maques dels Pirineus perquè conté una gran quantitat de llacs, una espessa i variada vegetació que trobem fins a uns 2.000 m i abundants prats alpins fins a gairebé 3.000 m. Sensacional i emotiva visió de la cara nord de les grans parets d'Ordesa.

Dissabte sortim de l'estació de Vilanova, a la 1 del migdia. Fem una parada a Almacelles per dinar una mica i prosseguim cap al túnel de Bielsa per arribar-nos al Parc Natural del Néouvielle. Al llac d'Orédon (1.850 m), la barreira que regula l'accés al parc encara no funciona i ens instal·lem en una de les dues zones de bivac permeses del parc. Plantem les tendes quan són vora les 7 de la tarda, immersos dins d'una espessa boira, amb una mica de fred, sopem, i a les 10 del vespre a dormir, ja que l'endemà cal matinar.

Diumenge ens llevem a les 5:30 h del matí. Esmorzem, recollim les tendes, guardem el material prescindible als cotxes, i ens posem en marxa fins al Lac de Cap de Long (2.161 m). A les 7:15 h ja està tot el grup preparat per arrencar a caminar. El cel és totalment serè, el vent encalmat,

i el sol ja ens toca, però l'ambient és fresc i no esperem gaire calor durant la jornada.

En sortir ja impressionen les parets verticals dels pics Trois Consellers, Néouvielle i Ramoun sobre el Lac de Cap de Long. Comencem un llarg rodeig d'aquest gran llac tombant de mica en mica cap a l'oest per un marcat sender que entra de seguida a l'ombra de la cresta Des Alharisses, quan ens trobem amb les primeres clapes de neu que obliguen a fer flanqueigs, gairebé aeris, sobre les aigües fosques del llac. Arribant davant el Pas du Gat, el camí puja fort amunt per guanyar alçada i evitar les parets més verticals que hi ha vora el llac, per planejar després una estona per un sender que fa de mirador a uns 150 m per damunt de l'aigua. Segueix una suau però llar-

ga baixada de 70 m, sempre rodejant el llac, ara ja mirant cap al sud-oest, per anar entrant a la vall de Cap de Long. Triguem gairebé una hora per rodejar el llac i sense guanyar pràcticament desnivell efectiu.

Passem per un caos de blocs i creuem un petit barranc per enfilar la llarga vall de Cap de Long, sempre cap al sud. A 2.280 m trobem un petit pla que invita a l'acampada i a continuació anem buscant el millor lloc per creuar el riu. Més amunt veiem un pont de neu que sembla que pot suportar el nostre pes, per on passem amb una mica de neguit. Ara ens dirigim cap a una ampla carena situada al mig de la vall per on un sender fa ziga-zaga per un fort pendent, a prop d'un barranc a la nostra esquerra. Arribant a 2.450 m el sender tomba més a

Entrant a la zona nevada cap als 2.500m. Foto: Jordi Pons

Rodejant l'ibonet de Cap de Long (2.590m). Foto: Jordi Pons

l'oest per pendents més suaus, amb els pics Néouvielle i companyia, espectaculars sempre darrere nostre, i les fosques aigües del Lac de Cap Long al fons. Així arribem a l'ibonet de Cap de Long (2.590 m) que la neu envolta afectuosament. Portem 2:15 h de camí.

Breu parada, rodegem l'ibonet i encarem suaus pendents sempre cap al sud quan ja veiem bé l'Estaragne i el Campbiel a la nostra esquerra i els Badet i Pic Long a la nostra dreta. Durant força estona podem evitar la neu, però no dues pirineistes franceses bellament ajegudes als prats alpins. Sobrepassem el pic d'Estaragne quan a la nostra dreta, cap a l'oest, s'obre una petita vall que s'acaba entre el Pic Long i el Pic Maubic amb el Glacier du Pays Baché.

Arribant a 2.870 m ja veiem el Gourg de Cap de Long i la Hourquette de Cap de Long al fons que forma un ample coll entre els pics Campbiel i Maou. És un tram força pla, passant a la vora d'aquest llac que tot just ha iniciat el procés de desglaç. Arribant al coll de la Hourquette de Cap de Long (2.902 m), els ulls se'ns obren com taronges i l'ànima s'exalta en veure sorgir les grans

parets d'Ordesa molt a prop davant nostre, i una mica més a la dreta el massís del Vignemale. L'excursió ja queda més que justificada en poder gaudir d'aquest privilegiat mirador. Bufa una mica de vent bastant fred i ens tapem quan portem 3:45 h de camí.

Ara girem cap a l'est per encarar forts pendents per terreny pissarrós, per on no sembla haver-hi camí ni bo ni dolent, però, en atansar-nos-hi, un sender suau augment marcat ens va guiant. Puja bastant dret per l'ampla carena, amb les impressionants parets d'Ordesa com a teló de fons darrere nostre. Així arribem a l'avantcim del Campbiel. A partir d'aquí, per pendents suaus, progressem veient ja el cim amb una espectacular cornisa de neu que s'aboca cap al sud. Quan portem 4:30 h de camí arribem al cim del Campbiel. Temps esplèndid, visibilitat molt bona, temperatura lleugerament fresca, vent

suau, i al nostre voltant potser no queda cap tresmil sense veure. Cap a l'est, parets verticals amb la vall de Neste de Badet 1.500 m per dessota nostre.

Per baixar desfem uns metres el camí de pujada i baixem tot dret cap al nord-oest, per forts pendents, per anar a parar a la zona on desguassa la Gorge de Cap de Long, fent una bona dreuera. La part superior és de terreny pissarrós bastant tou, i després enllacem amb una gran pala de neu que baixem clavant bé el taló en neu de bona qualitat. Així ens retrobem amb les nostres petjades del camí de pujada. Seguim amb el Trois Conseillers i Néouvielle sempre davant nostre, baixant a bon ritme, fins retrobar-nos amb el gran Lac de Cap de Long. El rodeig final del llac esdevé una mica pesat, per la seva durada, per les pujades que cal fer i pels flanqueigs molt pendents que fan una mica d'impressió, ara amb neu primavera en alguns trams. Finalment, després d'unes tres hores de camí des del cim, arribem al punt de sortida, vora la presa del Lac de Cap de Long a 2.160 m.

Jordi Pons Corbella

Tots sis al cim del Campbiel (3.173m). Foto: Jordi Pons

CANIGÓ, UN COP MÉS

Quina podia ser la contribució de la Secció de Muntanya al 50è aniversari de la Talaia?

Aquesta era la pregunta que ens fèiem ja fa alguns mesos determinats components actius de la Secció. I vam fer volar coloms. Podríem anar a pujar el mont Olimp, la morada dels déus!!! Calia però posar-nos d'acord en els dies (1 setmana mínim) i acceptar un pressupost que de cap manera podia ser modest. Difícil tasca. Descartat, doncs. I si anéssim a pujar el Toubkal? El pressupost per anar al Marroc era inferior però calia igualment posar-nos d'acord amb les dates. Difícil, molt difícil; la multiplicitat d'interessos i d'activitats dels candidats era tal que la coordinació esdevenia nova-

ment un problema. I si féssim quelcom més senzill? Pujar simultàniament a 50 pics? Absurd, potser? Altres propostes eren d'allò més convencional. Fins que va sorgir la idea de passar la nit dalt del Canigó. El Canigó!!! Muntanya especial i prou coneguda per tots però també abastament simbòlica com a centre "anímic", que no pas geogràfic, d'aquesta entelèquia que anomenem Països Catalans i que mai acaba de prendre forma per més que hi continuem somniant.

El Canigó, no en parlem més.

Així que en un calorós dissabte de principis de juny ens posem en marxa una dotzena escassa de talaiencques i talaiencs amb la intenció d'asso-

lir el Canigó per la característica "xemeneia" i fer-hi nit, pernoctar, vaja, al mateix vèrtex.

A primera hora de la tarda del dissabte arribem al refugi de Marialles un cop fet el recorregut Vilanova-Perpinyà-Prada-Vernet. Dinem i empenem la marxa un pel angoixats per la calor que es fa sentir de debò (i per les pesades motxilles que portem a l'esquena!).

Estem doncs just al peu del Pic Gasamir, per darrere del qual treu el cap la mateixa Pica del Canigó. Ens cal remuntar doncs els gairebé 1.300 metres que ens separen de la Pica. Ens endinsem per l'extensa Vall de Cadí i arribem, després de llarga caminada, als anomenats Plans de Cadí.

Ja som a 2.200 metres d'alçada. En aquest punt trobem gent disposada a passar la nit en tendes per a assolir de bon matí el pic. No portem la mateixa intenció, evidentment. I seguim amunt aprofitant les darreres llums del dia.

Cap a les 10 del vespre, ja fosquejant de forma decidida, arribem a la Pica del Canigó, un cop superada sense especials dificultats la canal anomenada "xemeneia".

L'espectacle és superb. Els pobles de la vall de la Tet, amb les seves llums que permeten reconèixer-los, ens donen la benvinguda gairebé a 2.300 metres per sota d'on ens trobem. Prada, Rià, Fullà, Vincà,... Continua fent calor però un suau vent i l'absèn-

Entrada a la xemeneia Sud del Canigó. Foto: Jordi Pons

cia directa del sol proporcionen una temperatura gairebé òptima. Sopem i ens disposem a fer vivac (o bivac, digueu-ho com vulgueu) en un espai més que complicat per la gran quantitat de pedres que només deixen petits espais on descarregar-hi els ossos.

Intentem dormir. Sense aconseguir-ho en un primer intent. Conversem una mica sent perfectament conscients que la situació és prou insòlita. La son ens acaba vençant. La pujada ha estat dura: anavem carregats i la calor era forta. Tenim intenció de despertar-nos abans de la sortida del sol per a poder gaudir d'un espectacle poc habitual. Sí, el sol aixecant-se per sobre el mar més enllà de Perpinyà i dels estanys de Salses i la Leucata.

El rellotge intern fa realitat el projecte. Alguns han pogut dormir millor que els altres però ara estem bocabadats contemplant com el Sol surt del mar un dia més i comença a escalfar amb força.

Al nostres peus: la Terra. Planeta amb un present inquietant i un futur incert. Se'ns acumulen els problemes i tenim greus dificultats per resoldre'ls. El canvi climàtic ja és més que evident i sembla que ha vingut per quedar-s'hi. El mateix Canigó presenta un aspecte ressec i trist. Fa molts mesos que no ha plogut. No vol ploure. Palestins i israelians continuen matant-se i no sembla que tinguin gaires ganes de deixar-ho córrer. Segueixen ofegant-se gairebé a diari africans que naveguen en pateres. La fam al Níger és a punt de cobrar-se la quota diària de 150.000 nens morts (sí, heu llegit bé: cent cinquantamil) ...

No cal seguir. Ens posarem a plorar. Directament. Tot plegat només són cabòries que poden venir al cap quan contemplem en silenci la meravella d'un nou dia que comença. Quan pensem en aquest país, en aquests Països, que tant estimem i que

Vivac o bivac a dalt del Canigó. Foto: Nati Salvadó

voldríem veure algun dia encapçalant iniciatives per combatre amb encert les misèries que sotmeten amb tanta persistència tota la humanitat. Deixem-ho.

Esmorzem. Hi ha gana. Fotos, moltes fotos. Digitals, evidentment. Les altres han passat a millor vida. Arriben uns excursionistes matiners que creuen que al·lucinen quan a hora tan primerenca ja troben gent al cim.

Pleguem els sacs, fem la motxilla i decidim tirar avall. Caminem en direcció al Pic Jofre i comencem a trobar gent que puja. Probablement han fet nit al refugi de Cortalets.

Passem pel refugi de Bonaigua i entrem, caminant en direcció sud, a l'immens embut que constitueix l'indret anomenat Les Comes. El recorregut és llarguíssim i cal superar grans desnivells per culpa dels efectes de la severa erosió del torrent que recull totes les aigües del sector (quan plouia, és clar!). Cal superar l'anomenat coll de la Jaça d'en Vernet i, molt més enllà, el coll de Segalés.

La tornada es fa llarguíssima. Hi ha molt cansament i la calor torna a fer-se angoixant. Ja a la Jaça de Cadí re-

trobem el camí que havíem recorregut a la pujada, ahir a la tarda. Finalment arribem al refugi de Marialles amb una certa sensació de "trencament" i de fallida tècnica.

La baixada ha estat molt més dura del que havíem previst però la satisfacció "d'haver-ho fet" comença a prendre cos. Agafem els cotxes i ens anem a Vilafranca de Conflent a dinar-berenar tal com ens ho tenim merescut. La tornada per Perpinyà i Girona no és fàcil. El cansament fa estralls en els conductors, alguns dels quals no han dormit la darrera nit tal com hauria estat desitjable i convenient.

Amb els dies la sensació de cansament va desapareixent mentre que la satisfacció d'haver fet una cosa senzilla però interessant augmenta sense aturador. Ja es tracta d'això, no? Caldrà, però, esperar a celebrar el centenari per fer una cosa semblant? Estàriem parlant del 2055. Ufff !!! Que lluny que queda. Recordeu, però, quan vèiem la peli "2001, una odissea de l'espai"? Allò sí que era "el futur". I ja l'hem deixat molt i molt enrere!

Miquel Bernadó

COLL DE BORDOI- COLL DE FONT DE CERA

17a etapa: (Coll de Can Bordoi – Torrassa del Moro) – Coll de Parpers – Sant Bartomeu de Cabanyes – Roca d'en Toni – Sant Mateu – Coll de Font de Cera; 15,25 km; 63 participants; 13 de març de 2005.

Sortida amb autocar a les 7 del matí. Ja no som tan matiners. Com que les etapes que ens queden per recórrer ens deixen cada vegada més a prop de casa això ens permet mandrejar una mica a l'hora de deixar els llençols i sortir de Vilanova. Autocar, doncs, i carretera amunt. Ens aturem a esmorzar a l'àrea del Vallès i continuem encara amb autocar una breu estona fins arribar al Coll de Parpers, indret on té inici l'etapa d'avui. De fet havíem de començar al Coll de Can Bordoi, lloc on va finalitzar la darrera etapa, però conside-

rat el llarg quilometratge que això representava es va decidir neutralitzar el primer tram de Coll de Can Bordoi i Torrassa del Moro fins al Coll de Parpers, sense massa interès i que travessa algunes urbanitzacions, estalviant-nos d'aquesta manera 7 quilòmetres i escaig dels quasi 23 que ens esperaven.

Aproximadament a un quart de 10 del matí ja som al Coll de Parpers (295 m alt) animats i disposats a estirar les cames. Segons la informació que recollim del relat ens espera una agradable excursió per la Serralada Litoral, que transita bona estona per la seva part més elevada i allunyats de la costa, amb vegetació frondosa plenament representativa del bosc mediterrani. Iniciem així el recorregut travessant l'antiga carretera C-1415 de Granollers a Mataró i entrem

al bosc per una drecera. Aviat deixarem enrere el berenador dels Àngels, una zona d'esbarjo i lloc per menjar i fer foc, i després d'alguns dubtes d'orientació i petit embolic de pistes aconseguim encertar el corriol que, en decidida pujada, ens fa arribar al coll de Sant Bartomeu (385 m), coll que posa en contacte les comarques del Vallès oriental i del Maresme. D'aquí, travessant la carretera BV-5106 de la Roca del Vallès a Òrrius, anem a fer cap a una esplanada al costat de Sant Bartomeu de Cabanyes, una petita ermita romànica del segle XII que pertany al terme d'Òrrius, al límit amb el de la Roca del Vallès. Es tracta d'una de les edificacions més antigues del terme (el topònim Chabanes és documentat des del 931), notable edifici romànic amb absis semicircular, d'una nau i campanar d'espadaña, restaurat. Mentre badem davant d'aquest bonic indret, un gos, gelós guardià del tresor arquitectònic i de la masia adossada, ataca –no amb nocturnitat però sí amb 'traïdoria'– una companya senderista, la Conce, i tot i que no arriba la sang al riu n'hi ha prou per clavar-li, a part d'un bon ensurt, un hematoma de pronòstic...

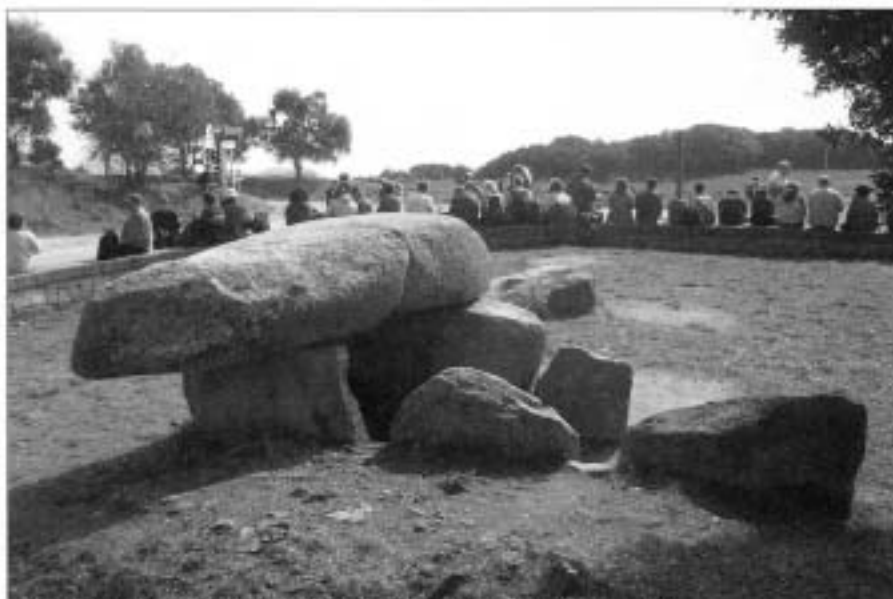
Passat aquest incident i després dels minuts reglamentaris de reagrupament de la colla, cal seguir endavant. L'itinerari transcorre tot seguit pel vessant est del turó dels Séllecs. Deixem enrere la masia de Can Tarascó, pistes i més pistes, con-

St. Bartomeu de Cabanyes. Foto: Josep Blanes

currència de caminaires, ciclistes, motoristes, genets dalt de cavall, camps de tir, hípiques ... Un tram, aquest, una mica mogudet, val a dir-ho! N'hi ha per a tots els gustos i fal·leres. Amb tot, però, gaudim de boniques panoràmiques sobre el Vallès.

Al cap d'una hora passat Sant Bartomeu arribem al costat de la Roca d'en Toni (430 m alt), monument megalític i sepultures medievals en la part superior al costat d'uns xiprers, un dels molts importants jaciments prehistòrics que hi ha en aquest sector muntanyós de les planes de can Boquet, al nord de la vila i terme de Vilassar de Dalt. De nou un breu reagrupament per visitar l'indret i continuem endavant. A la llunyania, mirant cap a la costa, podem albirar, mentre caminem, l'encimbellat castell de Burriac, del terme de Cabrera de Mar. Continuem per amples pistes, que davallen una mica per arribar a la Creu de Can Boquet i tornen a ascendir en direcció a Can Bernadó i una torre de comunicacions. Deixem les pistes i ens endinsem al bosc per atènyer, al cap de poca estona, una altra ermita romànica, aquesta dedicada a Sant Mateu, situada a 495 m, en el punt més alt de la carena de la serra del mateix nom, excel·lent mirador de les comar-

Monument megalític "Roca d'en Toni" (Dolmen). Foto: Josep Blanes

ques de l'interior i de la costa. Aquest edifici, d'origen romànic, amb volta de canó i absis semicircular, ha estat restaurat i pertany al mas de Can Riera, de Sant Mateu, al cim de la serra, del terme municipal de Premià de Dalt. En aquest indret s'hi celebra un Aplec el segon diumenge de juny.

Deixem Sant Mateu i el punt més alt de la carena per encetar ja la baixada, entre atapeïdes pinedes i bones panoràmiques. Passat Can Gallemí la davallada esdevé amb pendent acusat i per terreny molt erosionat, raó per la qual els senderistes ens hem de situar en fila índia i durant una bona estona anar

molt en compte a no perdre l'equilibri mentre encabim amb cura les botes en una espècie de rascot tortuós, estret i empipador. Passat aquest tram i encarrilats novament dins la pista ja no la deixarem fins arribar, cap a quarts de dues de la tarda, al final de l'etapa, al Coll de Font de Cera, a 270 m, coll que comunica Alella amb el sector interior de la serralada. Allà l'autocar ens esperava per traslladar-nos a la propera vila d'Alella, on s'havia previst dinar. I com sempre, uns de cara al restaurant i altres tirant mà de la carmanyola de torn, dinant a l'aire lliure i fent temps fins a l'hora de tornar als autocars, temps que la majoria aprofitarem per recórrer els carrers de la vila, rica en edificis interessants, on destaca Can Leonard, notable casa residencial del segle XVIII, i l'església parroquial de Sant Feliu d'Alella, que conserva de la primitiva construcció romànica el primer dels cosos del campanar, de torre, quadrat i arcuacions llombardes, res a veure amb la seva façana renaixentista.

A dos quarts de cinc de la tarda, oxigenats, dinats, descansats, relaxats i culturalitzats, agafarem altre cop l'autocar que ens havia de portar cap a casa. Una etapa més d'aquest GR-92 mediterrani al nostre 'currículum'...

Blanca Forgas

Conjunt de Sant Mateu. Foto: Josep Blanes

**Secció
de
Senders**

**SENDER DEL MEDITERRANI,
GR-92, 18A ETAPA:**

COLL DE FONT DE CERA-MONTCADA

**18a etapa: Coll de Font de Cera-
Coll de Galzeran-Cartoixa de
Montalegre-Can Ruti-Montcada;
16,4 km; participants: 63; 10
d'abril de 2005.**

Aquesta etapa continua per la Serralada Litoral i ens ofereix bones vistes sobre el mar i les comarques del Maresme i Barcelonès, i ens mostra monuments com el seminari de Santa Maria de Montalegre, el monestir de sant Jeroni de Murtra i el poblat ibèric de Puig Castellar.

Vam sortir de Vilanova a les set i en una hora ja érem a Alella, on van esmorzar en un bar, amb tota la tranquil·litat del món, perquè portàvem mitja hora d'antelació sobre l'horari previst.

Després vam pujar a l'autocar per dirigir-nos al Coll de Font de Cera, on s'iniciava aquesta etapa, amb un fort pendent que

Perduts en la immensitat de la muntanya. Foto: Josep Blanes

no ajudava gens a digerir l'esmorzar. Quinze llargs minuts va durar el suplici fins que vam arribar a una pista ampla i plana que discorria pel mig d'un bosc de pins. Segons la descripció, ens havíem

de desviar per un camí després de caminar set minuts, però aquest era tan petit i estava tan amagat per la vegetació que vam decidir continuar per la pista que, a més, estava tota plena de marques de GR. Érem conscients que la descripció no coincidia gaire amb el recorregut de la pista, però les marques ens donaven confiança per seguir caminant amb l'esperança que la descripció s'adaptés al paisatge que anàvem trobant. Al cap de dos quilòmetres llargs era evident que no seguíem el trajecte descrit, i uns ciclistes ens van informar que els senyals que hi havia en la pista no eren del GR-92 sinó d'un nou, que acabava a Granollers o a Terrassa. L'havien pintat, però no havien informat de la seva existència, per tant, no figurava en la descripció. Així que havíem de prendre una decisió, o continuar

La Cartoixa de Montalegre. Foto: Josep Blanes

amb les pistes i sortir a trobar el GR-92 més endavant, a la carretera de la Conreria, o tornar enre-re. Al final vam optar per aquesta última, almenys la majoria, no sense moltes discussions i consultes a dos aparells de sistemes GPS que ens asseguraven una guia i orientació tecnològica d'alta precisió i fiabilitat.

Un cop vam trobar el corriol, de seguida empalmava a la pista de la Serralada Litoral, que proporcionava una excel·lent panoràmica de la costa que ens va fer oblidar el cansament d'haver caminat quatre quilòmetres més i el malhumor per haver perdut més d'una hora inútilment.

Vint minuts més tard arribàrem al Coll de Galzeran, una gran esplanada plena d'arbres que convidava a descansar sota la generosa ombra que feien. Un cop recuperades les forces vam continuar per la pista, que ens oferia una vista impressionant de Tiana. Després de mitja hora ja érem al Coll de Montalegre i la Cartoixa, que va ser construïda en el s. XV. El seu esplendor el va tenir al s. XVIII, després va ser restaurada, a principis del segle passat, i és l'única Cartoixa de Catalunya.

Vam continuar per un camí erosionat, a l'esquerre, que porta a un coll entre els turons de Fra

Festa a St. Jeroni de Murtra. Foto: Josep Blanes

Rafel i de l'Home, des d'on es veia l'Hospital de Can Ruti. Una llarga baixada fent esses ens va conduir a l'aparcament de l'Hospital. Vam prendre un camí a la dreta que travessava el Torrent d'Amigó.

Uns quaranta minuts més tard arribàrem al monestir de Sant Jeroni de Murtra, on havia una font d'aigua fresca que vam aprofitar per omplir les cantimplores. Aquest monestir va ser construït al segle XV i reconstruït al XIX. En l'actualitat ubica les Sales Ramon Pané.

El següent reagrupament era a l'ermita de Sant Climent, a uns vint minuts, per un camí drecera que acaba en una pista que

porta al cim de la muntanya on es troba la petita església. Era un excel·lent mirador per contemplar tota la plana de Sant Jeroni.

Vam continuar fins al Planell de les Alzines, on hi ha un monòlit dedicat al promotor del GR-92, Llibert Carulla.

Després de passar el Coll dels Avions vam resseguir la carena que limita els municipis de Santa Coloma i Montcada, gaudint d'una bona panoràmica que ens anunciava que el final de l'etapa estava a prop. Però encara quedava una llarga i forta baixada de mitja hora que va castigar, i molt, els genolls.

A les tres arribàvem a la riera del riu Besòs, molt cansats i una hora més tard sobre l'horari previst. De seguida va començar la feixuga tasca de buscar restaurant, que només van trobar uns pocs privilegiats. La majoria va haver de renunciar i conformar-se amb un entrepà i beguda fresca en els pocs bars que estaven oberts. Va ser un trist final a una etapa inesperadament llarga. El cansament era visible a simple vista i tots volíem tornar ràpidament a Vilanova per descansar i esperar que la propera no sigui tan accidentada com aquesta.

Jaume Esteban

Baixada cap a Montcada. Foto: Josep Blanes

MONTCADA- VALLVIDRERA

19a etapa : Montcada-Can Catà-Turó del Maltall-Coll d'Erola-Vil·la Joana-Baixador de Vallvidrera; 17,8 km; participants: 73; 8 de maig de 2005

Una altra etapa que em recorda moltes vivències, començant per Montcada i acabant pel baixador de Vallvidrera. En viure bastants anys a Barcelona aquesta zona la coneixia per haver-hi caminat algunes vegades, vet aquí una de les fonts de records.

Tomant a Montcada em va passar una cosa curiosa: l'autobús va fer la volta a la població per trobar el lloc de parada i em va descol·locar del tot, no sabia on era, ni on havíem parat en l'anterior etapa, em vaig desorientar del tot. No coneixia el lloc on havíem de començar i on vam acabar l'anterior vegada. Sort que no havia de guiar jo per aquells camins.

Aquí a Montcada hi tinc records de la "mili" i millor no parlar de temps passats i inútils i perduts.

Com tothom sap vam començar i, ja d'entrada i com és costum, a pujar i a travessar un nus de carreteres. Un petit embolic que poc a poc es va anar aclarint.

Al cap de poca estona, caminant entre vegetació esparxa, arribarem a la carretera de Barcelona a Cerdanyola. Aquesta carretera l'havia passat moltes vegades quan estudiava a la universitat de Bellaterra, era el

camí més curt per anar-hi des d'on vivia a Barcelona. També em recordava que era el camí per anar al cementiri de "Cerdanyola" (així el coneixia), encara que era de Barcelona. Aquí en aquests boscos hi va haver l'afusellament de l'activista de la ETA Txiqui. Tot són records de la mateixa època i sempre que passava i passo per aquí els recordo.

Uns metres més enllà hi ha l'autopista Barcelona-Sabadell que travessa per un pont i que també em porta records d'un curs de geologia on vam estudiar els talussos i tot el relacionat amb la seva evolució, un curs interessant.

Després de passar la font de Mitja Costa i de Can Lloses i Can Catà (no en aquest ordre) vam acostar-nos al Forat del Vent, que és el restaurant que hi ha al portell de Valldaura, on hi ha el

canvi de vessant entre el Vallès i el Barcelonès. En aquest lloc hi havia dinat més d'una vegada amb la meua dona i la sogra quan ja es va fer molt gran i era l'única forma de poder sortir sense que es cansés. És un lloc de vista molt agradable, tens el Vallès als "teus" peus per un vessant i per l'altre a Barcelona. També hi havia passat per anar a la universitat.

Vam continuar cap a la carena del Collserola amb un sol que picava, ens feia suar de valent, com a mínim a mi. En aquest tros que vàrem caminar la vegetació era arbustiva però espessa, no em portava records directes però sí indirectes d'estudiant de la vegetació i de ciutadà barceloní que passeja per Collserola. Vam tenir suficient estona per anar recordant.

Un reagrupament vàrem

Mirador al Turó del Maltall o de la Magarola. Foto: Josep Blanes

Vista del Tibidabo. Foto: Josep Blanes

fer en una cruïlla de camins (al punt 9,99 km del recorregut) i tots vam notar que hi havia uns "mosquits" mecànics (helicòpters) que molestaven bastant per la seva insistència a passar per sobre i davant nostre. Després vaig saber que era l'estrena del servei de "taxi", amb aquests aparells, entre l'aeroport i el circuit de cotxes de Montmeló. Als diaris, l'endemà, destacaven la queixa dels veïns pel soroll. Personalment crec que era molt fort i per tant tenien raó.

En tota aquesta zona hi ha miradors, fins i tot zones arrançades per poder estar-s'hi estona. Un d'ells és el del Turó de la Magarola on la vista, de la ciutat més gran de la nostra Catalunya, és magnífica. Caminant sempre per la carena, no en sentit estrictament però quasi, arribarem al Pas del Rei, on hi ha un encreuament de camins.

Aquí comença una altra zona de records de temps passats, arqueologia afectiva, que diu un amic meu. El camí va a parar a diversos encreuaments d'altres camins que entren als boscos d'aquestes valls i van cap a Sant Medir i La Font Gropa. Aquí, d'estudiant, hi havia vingut a veure arbres i a estudiar la vegetació. Hi ha racons magnífics, que espero que no hagin canviat.

A Vista Rica (nom que no

m'ha agradat mai), a tocar del Coll de l'Erola, també hi vaig passar estona "mirant" vegetació. El nom d'aquest coll va aclarir-me dubtes que ni m'havia plantejat: l'un és que no sabia que es deia així tot i haver passat per aquí quasi centenars de vegades, sempre en dèiem el coll de Sant Cugat o del Tibidabo; l'altre aspecte que vaig descobrir d'aquest coll és que el nom dona nom (valgui la repetició) a la serra, a les muntanyes. Vaig sorprendre'm a mi mateix pel descobriment.

Per sorpreses, jo creia que el camí passaria pel Tibidabo i aniria carenejant fins el baixador, i no, va anar per darrere el

Tibidabo i va fer uns sifons importants, que van ser interessants. La vegetació hagués sigut i seria esplendorosa si no fos per la sequera que s'està patint, fins i tot haguéssim vist baixar aigua a la Font de Can Canet; no n'hi havia pràcticament, era només un bassiol.

Vam passar per Vil·la Joana i el Centre d'Informació del Parc de Collserola. Curiosament aquests dos centres també em porten records de les èpoques d'estudiant. Al centre d'informació hi tinc un company d'estudis de la universitat amb qui ens aveníem molt i puc dir que vam fer una bona amistat, que encara que no ens veiem gaire, encara perdura. A vil·la Joana també hi ha records d'estudiant però aquí molt diluïts. Una germana d'un company d'estudis hi va treballar. Si continuem amb records, com que Verdaguer ens en porta molts a tothom, us proposo la visita a Vil·la Joana – obligada si aneu una altra vegada per aquells camins – i així us farà recordar, a vosaltres, poesies i narracions del nostre gran poeta. Finalment vam arribar al baixador on com sempre ens esperava l'autobús.

Josep Olivella

Vil·la Joana des del Centre d'Informació del Parc. Foto: Josep Blanes

VALLVIDRERA- SANT VICENÇ DELS HORTS

20a Etapa : Baixador de Vallvidrera-Santa Creu d'Olorda-Molins de Rei-Sant Vicenç dels Horts; 13,2 km; participants: 56; 5 de juny de 2005

Aquesta etapa transcorre de nou per camins allunyats del mar i per un paisatge sovint força urbà; tot plegat fa enyorar una mica aquelles caminades vorejant la retallada costa nord de Catalunya. Com a contrapartida, al matí podem dormir una mitja horeta més. Sortim a les 6,30 h de l'estació de Vilanova.

El sender passa pel "darrere" de Barcelona, vorejant la capital catalana pel nord-oest, i travessant per les comarques del Vallès Occidental, Barcelonès i Baix Llobregat. D'altra banda és una etapa relativament curta, poc més de 13 km que trigarem unes tres hores a fer. El desnivell és pràcticament inapreciable, una

mica més de 200 m de pujada, i de baixada, uns 450 m. En definitiva, una "passejada" per un paisatge on es poden estudiar i comprovar els efectes de l'empremta humana.

Comença l'etapa al vessant occidental de la Serra de Collserola, l'important pulmó del Barcelonès on encara un es pot sentir, a estones i sorprenentment, com en plena natura. El Parc de Collserola té una superfície de més de 8000 ha, i està situat entre els rius Besòs i Llobregat, la depressió del Vallès i el pla de Barcelona. Quan es travessa l'espai protegit de Collserola (ho és des del 1987) es pot apreciar l'important esforç de conservació que s'hi ha invertit: diversitat de la vegetació; centres d'informació i documentació que ofereixen itineraris, visites guiades i programes educatius; camins ben se-

Santa Creu d'Olorda. Foto: Josep Blanes

nyalitzats i nets! (allò que tant es troba a faltar quan es camina pels nostres estimats Colls!).

Sortint del baixador de Vallvidrera, s'enfila cap al turó de Can Pasqual, a través del collet de Can Sauró (400 m); les indicacions diuen "Camí del Mas Sauró", una pista cimentada (un tros). Els turons de Can Pasqual són la màxima elevació del nostre recorregut: 470 m. Des de dalt es pot veure una vista que abasta dues de les comarques que travessa aquesta etapa: d'una banda l'urbanitzat Barcelonès, i de l'altra l'industrial Baix Llobregat. En passar pel turó, les enormes torres elèctriques provoquen la xiscladissa dels mòbils dels senderistes. Comencem la baixada. Passem per Mas Pins, un important Centre d'Informació del Parc, punt d'acollida i de referència del visitant com a Centre d'Educació Ambiental.

Panoràmica de Santa Creu d'Olorda. Foto: Josep Blanes

Abans de sortir de la Serra de Collserola, passem per l'ermita romànica de Santa Creu d'Olorda, que data, molt probablement, d'abans de la fi del primer mil·lenni. En un gran pla enmig del bosc, prop del puig d'Olorda i al peu de l'ermita, hi ha habilitada, formant part de les instal·lacions del parc de Collserola, una agradable zona de picnic. Comencem la baixada cap a la vall del Llobregat, passant per una antiga pedrera que associacions ecologistes han aconseguit transformar en el que ara s'anomena la Pedrera dels Ocells, i que és un dels punts d'itinerari guiats del

La Pedrera dels Ocells. Foto: Josep Blanes

Arribant al Castell de Ciuró. Foto: Josep Blanes

Parc de Collserola, de gran interès per a l'estudi de la geologia i la fauna de la zona.

Abans d'entrar en territori definitivament urbanitzat, passem per les ruïnes del Castell medieval de Ciuró, enmig d'antics i abandonats conreus —encara s'hi troben fruiters entre els pins que han colonitzat la zona. Aquest paratge funciona com a entrada oest del Parc de Collserola, per la pista que arriba des de Molins de Rei cap a Santa Creu d'Olorda. L'indret està condicionat com a zona de lleure, amb àrea de picnic i barbacoes. És un excel·lent mirador del Baix Llobregat.

Arribem a Molins de Rei i

el travessem, fins arribar a l'am-

Caminant a la vora del Llobregat. Foto: Josep Blanes

ple llit del riu Llobregat, val a dir amb poca aigua. De l'altra banda del riu tenim Sant Vicenç dels Horts, nom que recorda com la plana d'aquest riu és, des de fa anys i encara ara, l'horta de Barcelona. Per travessar el Llobregat ho fem per la carretera N-340.

L'etapa acaba a la Plaça de la Vila de Sant Vicenç dels Horts, cap a quarts de dues. Aquesta vegada, com que som molt a prop de casa, tornem a dinar a Vilanova i la Geltrú. Els incondicionals, però, ja han buscat i reservat un restaurant de la vila on fer petar la xerrada una estona més.

Montse Alsina

SANT SALVADOR DE LES ESPASES

XLVII SORTIDA CONEGUEM CATALUNYA

20 de maig de 2005

Fou una sortida d'aquestes amb doble cara, la cultural contemplativa i la caminaire. També és cultural la caminaire ja que es visiten llocs carregats d'història i indrets que ens fan conèixer la nostra geografia. Però això vol dir que aquí només trobareu les meves impressions vistes des del sector dels que vam anar a caminar, i puc dir poc del que va passar als altres fins que vam tornar a trobar l'autocar per anar a dinar.

Tampoc diré gaire res sobre l'itinerari, ni els aspectes culturals històrics o geogràfics, que estan prou més que ben recollits al llibret que no pas el que hi cabria aquí. Com que es va repartir a tothom el podeu consultar si vau

venir, o demanar-lo, si no vau tenir aquesta sort, i compto que l'heu llegit per estalviar referències.

Prèviament vam fer la parada habitual per esmorzar i seguidament iniciàrem la pujada a Sant Salvador.

L'autocar ens va dur fins a l'antic i degradat balneari de la Puda, on antigament s'hi anava a prendre l'aigua sulfurosa amb deliciosa olor d'ous podrits.

Puc imaginar, sense dificultat, algun Víctor Balaguer, amb barret de copalta, tapant-se el nas per fer anar avall un gotet d'aigua pudent mentre elogiava les propietats saludables, i quasi màgiques, de l'aigua del manantial sulfúdic.

Tal com es va amunt el paisatge va sent més impressio-

nant, amb el mont serrat de company, que va semblant menys alt cada cop que te'l mires.

La calor en augment.

El camí tot pujada dreta.

De tant en tant una llambregada a Montserrat, que no per tan conegut deixa de ser un espectacle magnífic.

En fila i pujant costa parlar.

Meditem cada un en les seves coses, o contemplem el que anem trobant davant dels ulls:

"On dimoni són els bugiots? Mai sabré identificar de visu."

Malgrat la temptació malsana d'anar al coll de les bruixes, o provar a desencantar-ne alguna, optarem per anar de dret a Sant Salvador, car una bruixa desencantada pot esguerrar qualsevulla excursió.

Tot d'una ja som al castell.

Arribem a una placeta davant del vell l'edifici del castell de les Espases, abocat sobre l'espadat, paraula que sens dubte li va donar nom.

A la banda esquerra de l'edifici és el que resta del castell, i a la banda dreta l'ermita, ombrívola, invitant a l'oració. Descansem a la poca ombra de la plaça, que és petita per tants com érem, o dintre l'ermita, que té bancs de fusta.

Entrant des de la plaça per la porta de l'esquerra, aquella que antany tingué un arc de ferradura, vam accedir a la sala fosca, fresca, i plena de gent, on feien un esmorzar de forquilla amb un foc a terra per cuinar la vianda.

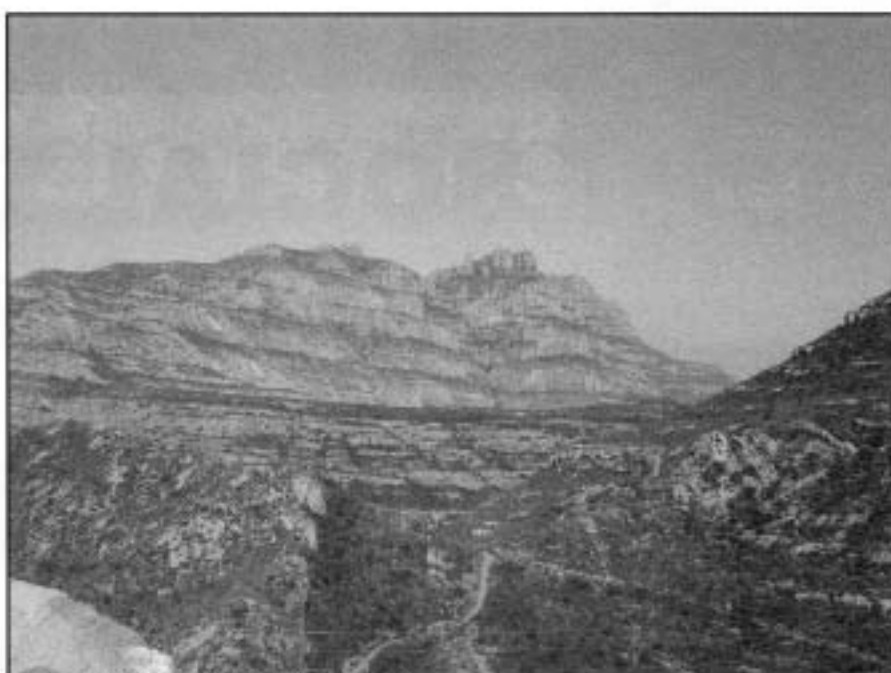
Al cim de Sant Salvador de les Espases. Foto: Miquel Fàstus

Massa tard vam descobrir que hi havia hagut reservada una taula per a nosaltres en una habitació lateral a la dreta de la sala principal. Per un malentès, i la foscor relativa de l'interior, ningú no va saber que hi havia un home que ens havia preparat algunes begudes, de manera que pocs vam aprofitar-ho després que, estranyat, ens preguntés si érem nosaltres els que havíem encarregat el que tenia preparat.

Travessant la sala vam anar fins a l'altra banda, prop del foc a terra, on una porta dona a l'exterior, i per un caminó amb graons es pot pujar fins al punt més alt de Sant Salvador i contemplar el paisatge tot al voltant del mirador.

Feia massa calor, i era d'hora. No sabíem encara el que suariem quan, passat el pla del Fideuer, trobaríem zones on la vegetació és esquifida i el sol alt i de plom.

Després de la pausa al castell vam seguir a través de les roques de l'Afrau, fins trobar on el camí es fa una pista ampla, amb cotxes aparcats. Algú va dir que per abastir el petit servei de bar de Sant Salvador, amb els vehicles, duïen el material fins allà i després seguien a peu per l'estret camí que hi arriba, més curt i amb menys pendent que pel que havíem pujat nosaltres.

Vista de Montserrat. Foto: Miquel Fasius

Arribats a aquest punt hi havia alguns caminaires que tenien símptomes de cansament per la calor.

Més endavant, després de saludar Sant Bernat de Menton, vam tirar avall cap a l'ex-vinya del fideuer d'Olesa.

La caminada té uns paisatges de molt bon veure, i hi ha un moment en què deixant enrere la vall del Llobregat, a la creu de Saba, ja es veu la sinuosa autopista de traçat estrany, que ve de Terrassa.

Vam iniciar el descens fins a l'ermita romànica de Sant Pere Sacama sense més difi-

cultats que anar bevent aigua i més aigua, i continuàrem baixant fins a trobar l'autocar prop de l'estació del tren d'Olesa, a la carretera que va cap a Vacarisses; encara, però, ens caldria fer un tram d'antipàtic asfalt i creuar a l'altra banda del camí.

Finalment vam poder gaudir una estona de l'aire condicionat mentre anàvem cap a dinar.

L'autocar ens va deixar a Olesa, pel dinar, però encara vam haver de caminar per uns quants carrers estrets fins arribar al menjador del restaurant que teníem reservat, que a més a més era al primer pis.

De tota manera tots hi vam arribar i vam dinar en un menjador anomenat "salón rosa". Un nom divertit, i més encara tenint en compte que el rètol estava just entre la porta del menjador i la del lloc on vam anar tots els homes només arribar.

Això de veure entrar tot d'homes a un lloc que diu "salón rosa" no deixava de fer riure.

La tornada va ser fàcil, relaxada, i tan confortable com permeten els vells autocars de can Vendrell, i al vespre ja érem a casa.

Baixant cap a l'estació d'Olesa. Foto: Miquel Fasius

Miquel Fasius

**Secció
d'Esquí**

CAMPIONAT SOCIAL D'ESQUÍ ALPÍ (ANDORRA)

Trofeus Cinquantenari

**Ordino-Arcalís (VALLNORD)
Andorra**

El diumenge 20 de març es va celebrar a Andorra, i concretament a les pistes d'Ordino-Arcalís (Vallnord), el Campionat Social d'Esquí Alpí de l'A.E. Talaia, organitzat per la Secció d'Esquí amb motiu i dintre dels actes del Cinquantenari de la nostra entitat.

La prova, que feia anys que no es celebrava, reuní en aquella estació més de 43 aficionats a l'esquí, tot i que només 27 foren els qui s'apuntaren a córrer les dues mànegues d'un eslàlom gegant, que fou muntat i cronometrat per membres de l'Escola d'Esquí de Vallnord a la Pista Terragalls.

Un cop fet el repartiment

Marcel·lí, Blanes i Sañeras acompanyant al més veterà: A. Ordoñas. Foto: J. Blanes

de dorsals vam concentrar-nos a la plataforma de sortida de la prova des d'on, després d'un recorregut de reconeixement de la pista i calibrar les seves dificultats, tornàrem a la sortida mitjançant

el telecadira de les Portelles.

A partir d'aquí, i amb diferents nivells d'habilitat, els homes i dones de la Talaia s'anaren llançant a la competició fent realitat aquella prova que gairebé tothom considerava d'antuvi com casolana, social i quasi familiar, però que no va estar pas exempta d'un notable afany per guanyar o almenys d'obtenir la millor classificació possible, fins i tot d'alguns moments emocionants en conèixer els millors temps a l'arribada respecte als anteriors corredors. És un esport en què compta la velocitat.

Cal, però, significar, que la gran majoria dels participants foren de la categoria de veterans i veteranes, els quals volgueren tornar a posar a prova les tècniques adquirides al llarg dels anys, aprofitant l'avinentsa de celebrar enguany el nostre Cinquantenari

A punt de sortir a Control de Sortida.. Foto: Josep Blanes

Tota la colla de participants amb els dorsals davant l'Escola d'Esquí. Foto: Josep Blanes

CLASSIFICACIONS SEGONS CATEGORIES

CAT. VETERANS - HOMES

Nº	D.	Noms	Temps
1r	19	JOSEP GUARDIÀ	83,43
2n	21	ORIOL VENTOSA	97,12
3r	1	MARCEL·LI FERRER	97,39
4t	3	JOSEP BLANES	98,51
5è	8	PACO MOYA	99,92
7è	14	JULI CURIÀ	100,54
8è	13	RAMON MARTÍ	105,85
9è	18	JOSEP CUÉLLAR	109,24
10è	34	MANEL VIDAL	113,24
11è	4	ISIDRE POCH	127,23
12è	32	PERE ARTIGAS *	151,92

*Temps estimatiu

>> suma en segons i dècimes del temps de les dues mànegues

CAT. ADULTS - HOMES

Nº	D.	Noms	Temps
1r	25	ANDREU FERRER	73,30 *
2n	27	JORDI MARTÍNEZ	73,3

*mànega més ràpida

CAT. VETERANS - DONES

Nº	D.	Noms	Temps
1*	9	MARCEL·LINA SIMÓN	110,75
2*	2	MARGARIDA PATERNA	114,98
3*	12	MARIA PLANAS	123,74
4*	22	PILAR MASDEU	125,3
5*	16	CONCEPCIÓ REIXACH	*

*No classificada

CAT. ADULTS - DONES

Nº	D.	Noms	Temps
1a	28	ANNA VIDAL	83,28 +

+ 3r millor temps de tot el Campionat

CAT. CONVIDATS - NO SOCIS

Nº	D.	Noms	Temps
1r	23	JOSEP CARBONELL	86,56
2n	29	DANI VENTOSA	87,82
3r	6	ALFONS TRULLOLS	96,55
4a	30	MONTSE HUGUET	98,24
5a	24	ISABEL CASTAÑER	99,88
6a	31	XENIA CARBONELL	102,28
7a	20	ANGELS ALCON	102,54

Ambada d'un jove corredor. Foto: J. Blanes

Acumulació de corredors a l'Ambada. Foto: Josep Blanes

social per poder participar en aquest campionat.

Un cop baixades les dues mànegues, encara sense saber els resultats definitius, els participants continuaren esquiant per aquestes magnífiques pistes, fins que a les 3 de la tarda ens tornàvem a reunir per dinar i conèixer els resultats.

Un cop celebrat el Campionat, i en aquell dinar col·lectiu al restaurant l'Hortell de l'estació d'esquí, després d'un llarg recompte i classificació per categories, es procedí a repartir els trofeus per als guanyadors de cada categoria segons les classificacions que aquí us oferim, qüestió

que es realitzà amb molta gresca i companyonia entre tots els participants, sobretot al final quan també es lliurà un trofeu honorífic a un dels assistents més significatius de l'esquí vilanoví. Havia vingut a fer-nos costat l'Antoni Ordovàs, de 75 anys, que es va tornar a calçar els esquís 23 anys després d'haver-los penjat, i al qual cal considerar el pioner i impulsor de l'esquí a la Talaia, és a dir, l'iniciador de l'actual generació d'esquiadors vilanovins que han sortit d'aquesta entitat.

En finalitzar i tornar cap a casa algunes veus comentaven que allò havia estat un èxit i que l'any vinent ho haviem de repetir.

Però no serà fàcil, perquè la classificació que us oferim aquí no és en part la mateixa que la que es va comptar al menjador d'Arcalís, puix mentre allí ningú no va presentar cap queixa ni cap reclamació, posteriorment s'ha insistit en tres impugnacions, que un cop comprovades i subsanades han alterat l'ordre de la primera classificació. Esperem que ho sapi-gueu comprendre.

JOSEP BLANES
Ordino-Arcalís
Diumenge de Rams de
2005

Un participant en ple descens. Foto: Josep Blanes

Guanyadors cat. adults masc. Foto: J.B.

**Secció
d'Esquí**

EL PIC ALT DE CUBIL(ANDORRA)

**Esquiadors-Alpinistes: Carles,
Isaac i Jordi.**
10 d'abril de 2005

Després de canviar el lloc i la data de la sortida un parell de vegades per motius de nivositat i de 'meteo', finalment fem la sortida prevista de la Secció d'Esquí per al mes d'abril, el dia 10, a Andorra.

El pronòstic meteorològic no és gaire bo d'entrada, però alguns, no gaires, ens hi animem tot esperant que els meteoròlegs errin una mica la previsió, tal com havien fet la setmana anterior. Aquest cop, però, s'equivoquen, encara diria més, van fer curts en els seus mals auguris. Abans d'arribar a la Seu d'Urgell ja albirem núvols consistents a tota la carena pirinenca. Entrant a Andorra ja

Avançant per l'obac dels Cortals. Foto: Jordi Pons

precipita la neu que s'emporta el torb dels cims de les muntanyes,

i arribant a Andorra la Vella ja cau una nevada moderada. A Encamp ens obliguen a posar cadenes i pugem per la carretera dels Cortals patint sobretot per la baixada.

El panorama no acompanya gaire, però ja hem fet el desplaçament i alguns encara somiem amb una pausa, ni que sigui petita, ni que sigui per esgotament, de les forces de la natura que estan castigant aquesta minsa porció de planeta on nosaltres no sé què hi fem.

El torb és constant, la nevada moderada però incessant, la visibilitat varia entre els 5 i els 100 metres, i la temperatura és lleugerament negativa. La sensació de solitud és total, la força del vent no ens deixa escoltar ni les nostres passes. Avancem tancats

Progressant pel bosc dels Cortals. Foto: Jordi Pons

cadascú dins la seva caputxa, amb el cap baix per evitar les volves de neu accelerades i fredes topant amb les nostres galtes, i fem els possibles per llençar l'alè ben lluny per tal de no entelar les ulleres.

Foquejant vora el riu de les Deveses, ara gelat, ara nevat, veiem intermitentment els cables del Funicam a la nostra esquerra, aturat pel mal temps. Tot i anar amb esquís ens enfonsem entre 20 i 40 centímetres. La progressió és lenta i feixuga i la traça l'esborra el vent ràpidament darrere nostre.

Acostant-nos al final de la vall de les Deveses, anem tombant cap al SE enfilant els primers pendents sostinguts. Pugem per les valls petites i suaus típiques de la muntanya andorrana i fem una breu parada en portar unes dues hores de feina. Més amunt creuem l'estany del Cubil i en sortim pel barranc que hi ha cap al S.

Veient que el panorama no canvia, havent fet més de 500 metres de desnivell i portant gairebé quatre hores de marxa amb només una breu i solitària pausa, decidim fer mitja volta. Abans, però, ens enfilem al marge E del llac del Cubil per enllaçar una

Petit barranc per sortir del llac del Cubil. Foto: Jordi Pons

bona pala esquiable.

En llençar-nos avall, sorprèn la dificultat per fer lliscar els esquís, dels quals només aconseguim veure les espàtules de tant en tant. Hi ha un bon gruix de neu pols seca "made in Canadà" que no permet aplicar la majoria de tècniques habituals de l'esquí. Només serveix la cunya i la conducció per canvi de pes a les cues.

Enllacem un parell més de bones pales abans d'arribar al fons de la vall de les Deveses. Un

cop aquí, el pendent no és suficient per fer lliscar els esquís, amb aquesta neu tan flonja, i avancem amb pas alternatiu, tipus esquí de fons, però sense les pells.

Així arribem al cotxe, que està tot cobert de neu, i fent-li un bon rentat de baixos aconseguim arribar a Encamp, on la carretera ja està més trepitjada.

Jordi Pons Corbella

En Jordi en creuar el bosc dels Cortals. Foto: Jordi Pons

Molta neu pols seca. Foto: Jordi Pons

XXXVI RENOVACIÓ DE LA FLAMA DE LA LLENGUA CATALANA

En aquest número i en el proper es publicaran a la revista Talaia els parlaments íntegres pronunciats durant la celebració dels actes de la XXXVI Renovació de la Flama de la Llengua Catalana a l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú i a l'Abadia de Montserrat. Creiem que aquests treballs, que van ser preparats especialment per aquests actes, no poden quedar únicament en el record dels que van assistir a les celebracions sinó que per la seva importància i vàlua han de ser difosos entre els nostres lectors per tal que constitueixin un motiu de reflexió. Volem també agrair una vegada més amb aquesta publicació als autors dels treballs la seva predisposició i col·laboració. Ells van aconseguir fer de la Renovació de la Flama de la Llengua un acte d'un alt nivell.

Text: Manifest

Autor: Màrius Serra

Data: 15 de gener de 2005

Lloc: diversos, per primera vegada a l'Ajuntament de Vilanova i la Geltrú

La identitat s'estableix per comparació, de manera que tota llengua manté una identitat perquè representa una forma particular de dir les coses i s'inscriu en un llenguatge universal perquè congrega particularismes compartits. Per això

sabem que el català és diferent de totes les altres llengües. No hi ha llengües grans ni petites. Hi ha parlants. La flama d'una llengua s'ha de mantenir sempre tan lluny de l'aigua com de les matèries inflamables. Gràcies als seus parlants, la flama del català viatja en aquelles teies que es diuen atxes i que sempre van endavant, perquè la nostra llengua du inscrit el destí al nom. Llegiu CATALÀ de dreta a esquerra i sabreu per què ha d'anar A L'ATAC. Endavant les atxes!

Text: Conferència

Autor: Màrius Serra

Data: 15 de gener de 2005

Lloc: Ajuntament de Vilanova

La Flama de la Llengua

La identitat s'estableix per comparació, de manera que tota llengua manté una identitat perquè representa una forma particular de dir les coses i s'inscriu en un llenguatge universal perquè congrega particularismes compartits.

En temps d'aiguats i risagues enormes, el foc es fa estimar. Per això, per mantenir la flama encesa però lluny de l'abast tant de regants com de piròmans, demostraré científicament dues premisses que, en principi, poden resultar sorprenents:

- 1) Que el català és diferent de totes les llengües
- 2) Que el català és igual que

totes les llengües.

Per fer-ho, em limitaré a l'anàlisi i comentari de diversos exemples que demostraran aquests dos pressupòsits aparentment oposats.

1. El català és diferent.

Prenem una llengua veïna que tots coneixem i busquem diferències subtils. Les (sempre odioses) comparacions estan servides amb parelles clàssiques com ara «hablar» versus «enraonar» o la no menys interessant «adiestrar» vs. «ensinistrar». Serà per ventura una qüestió política l'adscripció dels uns a la «mà dreta» i dels altres a la «mà esquerra»? No és qüestió de blanc o negre, entre d'altres coses perquè ells no prenen vi negre sinó «tinto» i dels ous que no són blancs, en comptes de «rossos» en diuen «morenos», la qual cosa no encaixa, ni que sigui per pèls.

Hi ha troballes insignificants, com que «perro viejo» i «mosquita muerta» esdevinguin «gat vell» i «gata maula», o que el «gordo» de Nadal sigui per a nosaltres la «grossa». Però francament, em costaria molt valorar si «tocar ferro» és gaire millor que «tocar madera» o si saber-se la lliçó «de cap a peus» és millor que saber-se-la «de ples a cabeza». En canvi, la clàssica parella del «sinvergüenza» i el «pocavergonya» marca la diferència, i el fet que el seu «oiga!» sigui equivalent al nostre «escolti» potser també permet elucubrar sobre la capacitat de diàleg dels uns i els altres. Ja posats a explotar el filó, tant se val

fer una mica de trampa. Per això, podem afirmar alegrement que mentre els espanyols paguen «impuestos» (del verb «imponer») els catalans paguem «contribucions» (de «contribuir»), que ja són ganes, també.

Finalment hi ha la qüestió femenina. Que els castellans anomenin «Virgen» la dona de Sant Josep mentre nosaltres li diem «Mare (de Déu)» ja permet construir una il·lusió identitària. Si a això hi afegim que en castellà els genitals femenins poden anomenar-se «almeja» mentre que els catalans ens acollim a l'excel·lenta tradició italiana i en diem «figa», el retrat en termes d'obertura queda fixat. És obvi que una «almeja» és un mol·lusc salat, aspre, dur, gris i, sobretot, molt difícil d'obrir, mentre que la figa és un fruit dolç, sucós, tou, rogenc, de tacte agradable i fàcil de menjar.

2. El català és igual

També us porto una bona nova inesperada. En aquests temps d'onades migratòries sobre Europa, el català, vilanovines i vilanovins meus, conté en el seu si totes les llengües del món. Em permetreu que us ho demostrï científicament amb un reguitzell d'exemples.

Perquè d'entrada, ¿quantes llengües creieu que parla «una cosina prima que va en un cotxe car amb l'home de casa»? ¿Només català? Ja es veu que no. Pot ser que la cosina prima sigui ben esvelta, però de fet és una cosina cosina. I el cotxe car, direu? Doncs també. Pot ser un Jaguar o pot ser un Rolls, però té una component anglesa: cotxe, car. I pel que fa a l'home de casa, només cal llegir l'home com «home» i ja som al cap del carrer. Els catalans, com a poble d'al·luvió que som, admetem moltes llengües en la nostra. El francès, per exemple: «fou boig per tantes tietes». «Fou» és «boig». «Tantes» són «tietes». En italià, clarament. Què és si no «l'esquerra sinistra»? I en espanyol, no cal dir-ho. Quan diem «Vaig veure vi» podem parlar d'un bon priorat, però «vi» vol dir «vaig veure». En anglès n'hi ha un munt: «un full ple en un far llunyà». Fins i tot en polonès: sabuda és la relació entre catalans i polonesos que ara no descobrirem. Doncs bé, «prostituta» en polonès es pronuncia d'una manera propera a «corba», de manera que si mai tenim un accident en un revolt, ja sabrem d'on ve allò de «la puta corba».

Aquesta gran capacitat del català per enclore totes les llengües del món no deixa de tenir els seus problemes. D'una banda, alguna intel·ligència privilegiada de l'Ajuntament de Barcelona ha tingut la genial idea de batejar uns autobusos blaus que fan un tomb pel centre de la ciutat amb el bonic nom de «Tomb Bus». Està molt bé això d'anar a fer el tomb dalt d'un bus, però si algú es fixa que tota la resta de rètols de l'autobús són en anglès, potser la cosa es complica una mica. Perquè en anglès «Tomb Bus» vindria a ser l'autobús de la tomba. Què pensarà un angloparlant quan el conviden a pujar a un autobús que el pot portar a la tomba? Una segona opció apta per a anglòfons és un fantàstic restaurant que hi ha a la N-152 en direcció a Lleida. És de cuina catalana i basa el seu atractiu en la quantitat d'aliment per centímetre quadrat de plat, com ja es pot albirar al seu nom: Can Fart. Amb ulls anglesos, la qüestió esdevé un pèl més incòmoda, perquè «can fart» significa literalment «et pots tirar pets».

Per tot això i per molt més que ara em callo, la mítica llengua primigènia que parlava la humanitat abans del desastre de Babel no pot ser pas cap altra que el català. Els esbojarrats companys de Frederic Soler «Pitarra» al primer almanac humorístic català («Lo Xanguet» 1864) van ser els que van engegar l'estudi de la maternitat global del català que tant hauria d'interessar el filòsof pancatalanista Francesc Pujols. Dotze anys més tard, un jove anomenat Artur Cuyàs publica les proves documentals que fan del català «la mare de totes les llengües» en el número 30 (octubre 1877) d'una revista que s'editava en català a la ciutat del 11-S: «La Lluanera de Nova York». Cuyàs rebutja en un pròleg inoblidable les tesis llatina, grega, hebraica, siríaca, aràbi-

La Flama pel carrer Sant Gregori de Vilanova. Foto: Salvador Butí

ga, persa, caldea i sànscrita per arribar a la conclusió que «*probablement lo català era la llengua que parlaven Noé y sa família dins de l'Arca, y la portá á Espanya En Japet o Gafet, segons dihuén altres que s'deya*». Els exemples enclouen llengües tant vives com mortes. En posaré només els més flagrants:

Llatí: Avis murrís porten els nuvis a Gràcia en òmnibus gratis, i l'àvia sua.

Hebreu: Què hi fas? L'haca s'atraca. Carat, quin rot!

Àrab: Bufar a la babalà no fa fi si no s'inhala mentre salem a l'eco.

Francès: Amb fang del carrer m'he embrutat el cotó. Comprem pa?

Euskera: Arri, bagarra, no me la carreguis.

Alemanys: Elàstics blaus fan fàstic si es mullen i es taquen.

Holandès: Van com van perquè el mal de fetge engreixa el metge.

Grec: Para, que lo gos s'esgarifa de tocar l'os calent.

Zulú: Setze agutzils s'han emmetzinat amb brots d'atzavares.

Turc: Si és tova costa calés (no sé si és molt turc, però és curt, kurd?)

Italià: Passi, passi, xitxarel-lo, faci moixoni i camini.

Anglès: No es toquin ni es moquin sense haver-hi hagut res.

Xinès: Com que tinc tanta sang, a les cinc tinc set i a les set tinc son.

I finalment, després d'així repassada a les llengües de l'univers, i de llegir del dret català i del revés a l'atac, només em resta desitjar-vos que la Flama de la Llengua mai no s'extingeixi i acabar aquí a L'Havana Xica com en aquella bonica havanera del meu rebesavi que se'n va anar a Cuba. Visca Catalunya i visca el català!

La Flama entrant a Montserrat. Foto: Salvador Butí

Text: Conferència

Autor: Oriol Pi de Cabanyes

Data: 20 de febrer de 2005

Lloc: Sala d'actes del Monestir de Montserrat

Una vegada vaig llegir que l'escriptor israelià Amos Oz deia que cada dia del món es lleva ben d'hora, a punta d'alba, i se'n va al desert prop d'on viu, per escoltar com riuen les pedres, "que hi són des de fa 100.000 anys..." I és així com, havent parat atenció a aquelles pedres que a tants deuen semblar silencioses, ell ja se sent preparat per a escriure en la seva llengua, una llengua que ha estat refeta amb tenacitat i que, tot i que a molts pugui semblar minoritària, té —com avui el català— més milions de parlants que no pas el grec del temps clàssic o que l'anglès de quan Shakespeare va escriure la seva obra.

Després d'aquesta excursió al desert proper, Amos Oz reconeixia que se'n va al cafè, on ningú no escolta ningú, com diu mig en broma, però "on jo em guanyo la vida escoltant-los". Com? Li paguen per escoltar-los? —li pregunta ara algú, com sorprenent-se'n. No: jo m'hi guanyo la vida escoltant-los —aclareix— "perquè tots toquen amb noves notes el mateix petit instrument que jo:

l'hebreu". Ah, amics!, com li envejo a Amos Oz, jo que em moc per l'àrea metropolitana de Barcelona, aquesta immersió, aquesta dosi diària de llengua viva!...

Dic això perquè a mi em sembla que el principal problema que avui té la llengua catalana, que ara hem volgut honorar amb aquesta ja trenta-sisena renovació de la seva flama simbòlica, és no solament que sigui usada sinó que continuï sent un instrument de comunicació que durant segles i segles ha singularitzat una concepció del món diferent a totes les altres. Una parla és sempre més que una parla: és una expressió de la mentalitat que l'ha creada. I la parla tradicional dels catalans, la parla específica dels catalans, és una parla que s'expressa en concret, en directe, sempre mirant la realitat cara a cara.

¿No és això el que ens diu el genial arquitecte Gaudí quan afirma que "al Mediterrani s'imposa la visió concreta de les coses" i que "la nostra força plàstica és l'equilibri entre el sentiment i la lògica"? Els pobles del Mediterrani, que es troba situat al punt just de llum, ni massa ni massa poca, deia Gaudí que tindran sempre una "superioritat marcada" perquè "s'apliquen a

l'observació de la naturalesa." ¿No és també a això a què s'ha aplicat, des de la seva fundació, l'excursionisme català, avui representat aquí en aquest acte per la ja cinquantenària Agrupació Excursionista Talaia?

"El gran llibre, sempre obert, i que cal esforçar-se a llegir, és el de la Naturalesa" —ja senyalava Gaudí, tan ben representat també en aquesta muntanya. Sí, ¿i no devia ser aquest l'impuls d'aquell excursionisme autoanomenat "excursionisme científic" que, organitzat a Catalunya ja des de 1876, va començar aplicant-se al descobriment de la terra concreta? I potser no és sobrer recordar aquí que els mots "excursionista" i "excursionisme" van passar del català al castellà, que no els va incorporar al Diccionario de la Real Academia fins almenys l'any 1925.

Ho sabem pel savi lingüista Joan Coromines, el centenari del naixement del qual recorda l'últim número de "Serra d'Or", la molt d'agrair revista montserratina que avui dirigeix Josep Massot i Muntaner, un altre gran savi. I recordem que Joan Coromines va llançar-se a la recollida dels mots catalans, dels noms de lloc o de cosa, a partir de la seva pràctica habitual de l'excursionisme. Que no era

per a ell només un entreteniment, com no ho era només per a aquella gent de l'Associació Catalànica d'Excursions Científiques, que no solament caminaven pel pur gust del camí o del paisatge sinó que incorporaven al seu caminar la passió pel millor coneixement de la terra.

És amb aquest esperit que, des de fa ja trenta-sis anys, l'excursionisme català s'aplica a la renovació de la flama de la llengua catalana que, simbòlicament, baixa del Canigó per ser duta en pelegrinatge fins aquí a Montserrat, on les pedres ens parlen també a nosaltres com les pedres del desert a aquell escriptor israelià que deia al començament. És amb aquest esperit, doncs, que l'Agrupació Excursionista Talaia, que ha estat un focus de catalanitat a Vilanova i la Geltrú en el ja mig segle de la seva existència, ha assumit l'encàrrec de la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya. I és amb aquest esperit que tots els qui hem fet de la llengua el nostre principal instrument celebrem el nostre renovat lligam amb la terra.

Salvador Espriu, que va morir ara fa vint anys, imaginava en un dels seus més celebrats poemes, Inici de càntic en el temple, que ja ha citat abans en David Jou, com, amb amor i voluntat,

podia fruitar —de blat, i també de roselles— una terra que, en principi, podia semblar eixorca i desagraïda, i que no ho era. Aquesta terra, santa perquè havia estat santificada pel treball i per la constància dels homes, podia ser també, metafòricament, la nostra terra.

*"Ah, joves llavis desclosos després
de la foscor, si sabíeu com
l'alba
ens ha trigat, com és llarg
d'esperar
un alçament de llum en la tenebra!
Però hem viscut per salvar-vos
els mots,
Per retornar-vos el nom de cada
cosa,
Perquè seguíssiu el recte camí
D'accés al ple domini de la terra"*

Aturem-nos aquí un breu instant. Quanta gent, començant pel mateix savi Joan Coromines, no ha viscut per salvar-nos els mots, per retornar-nos el nom de cada lloc i cada cosa! Espriu, continuant el seu poema, que sempre associarem a la música i a la veu de Raimon, declamava:

*"Vàrem mirar ben al lluny del desert,
davallàvem al fons del nostre somni.
Cisternes seques esdevenen cims
Pujats per esglaons de lentes hores.*

*Ara digueu: "Nosaltres escoltem
Les veus del vent per l'alta mar d'espigues."
Ara digueu: "Ens mantindrem fidels
Per sempre més al servei
d'aquest poble."*

Que així sigui, per molts anys, i moltes gràcies.

Parlaments a Montserrat. Foto: Salvador Butí

QÜESTIONS DE TOPONIMIA, EPÒNIMS I HOMÒNIMS(III)

Podem continuar parlant de topònims dobles i d'aparença estranya, com pot ser la Plana Morta, entre els termes de Vila Franca del Penedès, els Monjos i Castellet i la Gornal, un altre nom com Osormort o Osor Mort i l'Estany Mort, més algun topònim o altre com Coll Mort, on sovint s'hi afegeix la contracció *del*, topònims tots ells aparentment relacionats amb la fi de l'existència, sense comptar amb el *fet o bé obra de comportament*. M'explicaré: quan una persona o bé un animal mor, com es diu vulgarment cau de cop pla a terra; ¿qui no ha sentit l'expressió del *fet de, quan va morir va quedar estirat com un sac?* Així un sac és una cosa inerta, i una persona o animal quan mor igualment es transforma en cosa inerta, per tant la *Plana Morta* equival a dir la Plana Plana, *Osor Mort* es pot traduir per Plana d'Osó, i encara avui s'anomena d'aquesta manera, però *Osor Mort* no s'hi considera, i el mateix passa amb l'*Estany Mort* que fa referència a un Estany molt pla, més aviat molt quiet, aspecte que denota que l'aigua mai no es belluga. Igualment un *Coll Mort* equival a un Coll que quan s'hi arriba es transforma en un pla, i tal com he dit, s'acostuma d'afegir-hi una contracció i es transforma sovint com a *del Mort* o de *la Morta*, afegit que es fa per no tenir ja aquest concepte d'adjectivació, i es vol corregir allò que sembla que hauria d'ésser, quan no és. Per tant, un *mort* o una *morta* com a topònim de lloc equi-

val a un lloc pla, una plana de terra, un coll pla.... i mai cal adjectivar com *del mort* o *de la morta*.

Altres topònims semblen tenir un tipus d'adjectivació, quan de fet en resulta ser tot un altre com es el cas de Sitges, a causa d'una altra transformació del topònim que en principi era o eren les *Cinxes*= *cinturó* (= *cinyell* en català antic), les dites *Cinxes de roca* s'han transformat en unes Sitges per guardar-hi gra o altres productes com s'ha escrit en més d'una ocasió. A causa d'això es cregué que a la Punta de Sitges hi havia uns grans dipòsits per emmagatzemar el gra per tal de fer-lo arribar vers Olèrdola, i per tant sembla que hi haurien d'existir una munió d'aquestes, quan no han aparegut ni en dita Punta ni en els seus voltants, ni cap aspecte ni indici que demostrés aquest fet, sí a canvi hi ha uns

grans cinyells rocosos, tant a la mateixa vila com a les costes del Garraf, les expressades cinxes de roca, les preteses *sitges* com a nom final.

Parlant de camins antics, al voltant de Sitges existia un camí que d'antic anava des de Sitges fins al dit lloc d'Olèrdola, i aquest rebé el pompós nom de Carretera dels Cartaginesos, on hi havia la creença que en època d'aquesta cultura cartaginesa aquests dugueren a terme grans empreses. També per altre cantó hi ha el camí de la costa conegut amb el nom de les Escales d'Anníbal, per raó d'unes lleugeres terrasses estratificades on s'hi va muntar tota una llegenda, quan Anníbal sembla que va fer el camí pel territori pel Pla de Lleida. Deixant el tema per aquest cantó, s'explica que les Coves de Sitges arriben fins a Olèrdola, fet geològic que en

L'antiga Sitges, es construí sobre els cinyells de Roca, les Cinxes, d'on li prové el nom.

aquest cas resultaria ésser una cova molt llarga, llarguíssima. Dins l'aspecte geològic del sector resulta pràcticament impossible que existeixi una cova d'aquestes dimensions en un indret com aquest, fet que explicaré en una altra ocasió, ja que el citat camí dels Cartaginesos i les Coves de Sitges es troben dins d'uns entrellats poc aclarits.

Existeix per altra banda el curiós canvi de nom del poble de Cap-sec de la Vall de Vianya a la Garrotxa, on aquest fa pocs anys s'anomenava Cul-sec, aspecte que féu decidir als seus habitants de canviar el Cul pel Cap. Del topònim en qüestió, resulta que el seu nom antic era el de Cubil Sec, que equivalia d'autenticar-lo o qualificar-lo com a indret d'una *Quadra Seca*, on del llatí *Cubilisicho* es contraccionà com a *Cuil sec* i d'aquí al més comprimit encara Cul sec. En arribar a aquest punt el seu nom fou considerat com despectiu o deshonorós i es canvià el contraccionat *Cul sec* derivat de *Cubil Sec*, per Capsec, o Cap Sec (J. Coromines *Onomasticon Cataloniae* 8 vols.).

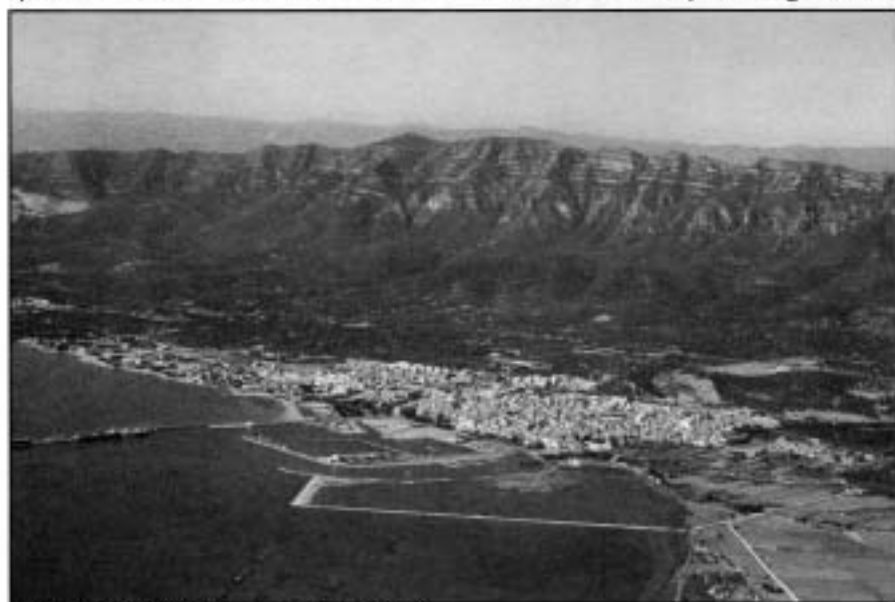
De resultes d'un topònim anterior i per por del que pugui passar, tenim un cas semblant i altament curiós al Penedès com és el del veïnatge de la Carronya Alta i Carronya Baixa, que no és altre que una contracció de Quer

d'Onyar -encara hi ha qui es cognomena Cardonyar, i un d'ells havia treballat a la Fàbrica Pirelli de Vilanova i la Geltrú, fa pocs anys-. O sigui, el *Carr* o *Quer d'Onyar* procedent de l'antic idioma iberobasc fou contraccionat tot passant de *Quer d'Onyar*, per *Cardonyar* o bé el contraccionat *Carr-onyar* > *Carronyar* > on finalment es transformà en l'actual *Carronya*, i si es vol restaurar hauria d'ésser com a *Roc*, *Roca* o *Quer d'Onyar*, tal com fou en el seu principi sense cap mena de dubte junt amb la seves variants el seu nom inicial. *Onyar*, en l'antic idioma iberobasc, justament vol dir riu, i aquest nom encara es conserva i és el nom del riu que passa per Girona, el riu Onyar, on per altre cantó, en el doble idioma entre el castellà *rio* i l'aplicat al català *riu*, equival a dir Riu Riu, com ja hem anotat en altres ocasions. Igualment passa amb el Rio Guadiana, de toponímia castellana, derivat de l'àrab *wadi* = guadi = riu, el qual equivaldria a dir Rio Rio Ana.

Amb semblants característiques tenim el lloc de Torrelles de Foix, documentat l'any 1067, en una venda que fa Guisla, vídua de Mir Geribert (+ 1060) de Sant Martí Sa Roca, i el seu fill Gombau, on en el mateix document es citen els límits de la venda, en la qual hi figura una

torre, la *Torre de Les*, o bé, la Torre de Llès, que no és altra que l'actual Torrelles de Foix (F. Udina Llibre Blanc de Santes Creus doc. N° 13). Per contracció dita torre passà per *Torre de Llès* > *Torre Llès* > *Torrelles* > i *Torreies* més tardà, o sigui, quedà transformat en plural. Avui hi figuren al seu escut dues Torres quan només n'hi hauria d'haver una de sola, ja que la citada Torra de Llès (nom viatger procedent del sector pirinenc) ha esdevingut com hem vist contraccionada com si fossin *dues Torres petites*, el citat *Torrelles*, passant per un pretès plural, quan és un simple singular derivat de *Torre de Lés*, com és demostrat en dit document de l'any 1067, i al nou escut només hi hauria de figurar una sola torre. De dita torre, si no vaig errat, encara existeix la seva base al carrer principal, transformada en un cup per al vi.

Un altre cas curiosíssim és el nom de *Morro*, *Murro* i *Marro*, els quals no fan altra referència que a la d'un mur en concret que equival a l'existència d'un castell. Al Penedès hi ha l'ermita de Sant Vicenç de *Morro curt*, *Morrocourt* i *Murrocourt*, també *Murucurt*, *Murro Curt* i *Muro Curto*, (J. Rius Serra *Cartolari de Sant Cugat* doc. N° 997, 1011, 1236 i 120) igualment *Morro curte*, *Morro curthe* i *Morrocourt* (Benet Ribas *Historia de Montserrat* p. 183, 89 i 200), però clar, això de tenir un morro amb aquestes característiques, i tal com ho entenem avui dia, és altament curiós, però el castell que segurament existia al costat de Sant Vicenç de Morrocourt sembla que ha desaparegut, en canvi n'ha quedat el topònim. Tenim igualment a la muntanya de Montserrat el castell *Marro*, que algú ja ha accentuat com a *Marró* (on cal posar-hi un gran interrogant?). En parla (A. Benet *Diplomatari ciutat de Manresa* doc. N° 22, 162, 217), citat ja l'any 947, quan s'hauria

Vista de Sant Carles als peus del Montsià.

de rectificar per *Castell Murro*, o *Castell Mur*, castell que fou del domini senyorial dels vescomtes de Barcelona entre els ss. X-XIII.

Així doncs, el citat *Morro*, *Marro* (amb l'afegit *Marró*) i *Murro*, no és altre que un *Mor-ro* o bé un *Mur-ro*, equivalent a un castell, ja que aquest tipus de construcció és formada per grans murs. El fet d'anomenar un mu, en el català antic ja designava simplement un castell, però de cap manera un *Marró*, encara que se li vulgui aplicar el color del terreny. Per altre cantó existeixen altres *castells Muri* també *Vila Mur*. Al Penedès, l'església de Sant Vicenç de (i del) *Morro-curt*, equivaldria a traduir com *l'església de Sant Vicenç del Mur de Curt i/o de Kurt*, però mai d'un *Morro Curt*, encara que el motiu sembla que li pot ésser aplicat pel fet que té – o tenia – un absis molt curt, església avui dia enderrocada per manca d'un manteniment. Quant al castell de *Mar-ro* -de cap manera *Marró* -és l'antic castell *Mur de Montserrat*, prop de Monistrol, ja que fou enderrocada o dinamitada per les forces del rei Felip V en guanyar Catalunya l'any 1714-15.

Anteriorment ja havíem parlat de la Roca Folletera corresponent a l'antic terme de Tortosa junt amb el seu significat i derivats. Cal afegir que corresponen també a aquest grup de roques tallades els indrets de Castell Follet de la Roca, o *Castro Foliolensis* del municipi de la Garrotxa, castell envoltat d'un tall de cinglera basàltica, al costat del riu Fluvià. Altre Castell Follet del Boix, denominat també per *Castro Bellido* al municipi del Bages (en aquest cas seria igual que el de Ribes al Penedès, anomenat de Bell-lloc) i un Castell Follet de Riu Bregòs, o *Castro Folliti*, o també com *Castro Folitense de Rivolitoso*, municipi de l'Anoia. Total, tots ells són Castells Tallats, o situats al costat o sobre d'un tall de Roca, donat que un *follet* > *folleti* > *folitense*, *folletera*,

Plaça Major de Sant Carles de la Ràpita.

és justament això, un tallat de roca, o una roca tallada.

Ens crida igualment l'atenció un turó anomenat avui dia de Mamadits, situat sobre de la serra del Montsià, en terme de Sant Carles de la Ràpita, que el gran *Instituto Catastral Español*, tot fent Pàtria, ja ha consignat com a *Mamadados*, de la mateixa manera que molts indrets o pujols petits dels quals no sabien el nom, o no el preguntaren, o no el sabien escriure, foren asseynalats com a *Picos España* de forma molt patriòtica. Però això de *mamar-se un dit o els dits* és un xic rar com a topònim, no us sembla? Cal esvair-ne l'entrellat, ja que al sector del Baix Ebre i voltants no s'han mamat mai el dit, a part de quan eren petits, i és un indret on hi han restat molts topònims d'origen àrab. Aquest *Mamadits* (no un *Mamadados* com es pretén) és simplement el gentilici indicatiu de la tribu dels *Matmàta* d'origen magrebí. Per contracció vocàlica els *Matmatilis* es transformaren en *Matmadís*, *Mamadís*, i finalment *Mamadits* per la pronúncia forta de l'idioma català. L'idioma castellà, en aquest cas, no hi té ni part ni assumpte de cap mena i no respecta ni idioma ni cultura dels veïns, tot imposant un imperialisme des-

mesurat.

Per altra part els llocs de la *ar-Ràbida* (avui Sant Carles – per influència catòlica – de la Ràpita) i la *Ràpita* del Penedès, foren de fet un establiment militar àrab i el topònim és de dita època, dels quals se'n troben una pila arreu, ja que dites Ràbides o Ràpites foren una mena de monestirs guerrers establerts com a Caps de Pont o avançada; en castellà es diu *avanzadilla*, però en aquell temps eren establerts en llocs estratègics.

Pel que fa a la muntanya del Montsià o Montcià -citada així en època medieval- és anomenat en llatí *Mons Sellus*, on l'historiador etrusc Aviè anota *...i tot seguit ...quippe Sellus (nomen hoc monti est vetus) ad usque celsa nubium subducitur...* (Ruf Fest Aviè *Ora maritima*, F. Bernat Metge, Barcelona 1986, versicles 505-10, p. 98), que ens ve a dir, *l'antic Mont Sellus, nom d'aquesta muntanya que és molt antic, que s'alça i s'amaga entre els núvols...* El mot llatí de *Sellus* equival a traduir-lo com a Mont Tamboret, el qual, de fet, vist des no gaire lluny, és semblant a dit estri, un tamboret gegant, ja que el seu cim, gràcies a uns estrats de roca, agafa visualment una forma plana on sembla que s'hi pot as-

seure un colós gegant, i quan el sector s'ennuola queda amagat entre núvols tot i que només té 764 metres d'alçada, efecte produït pel microclima del sector que l'envolta i que encara avui dia es crea a causa de la humitat de la mar propera i l'escalfor reverberant de cara al migdia de la muntanya dels Ports que forma i crea un ample núvol quedant el seu cim amagat dins d'ell mateix.

Aquí al Garraf tenim un turó que s'amaga, o dit d'altra forma, és el *vergonyós*, tal com es troba escrit en llatí, el *monte pudulento*, i aquest no és altre que el que coneixem com a Mont Calb o Mont Caub, del català antic amb un mateix significat, ja que és una muntanya que té un cim molt arrodonit, gens punxegut, que no veus fins que et trobes pràcticament al seu damunt ja que és un cim molt planer. Altre de semblant és el Mont Perdut de l'Aragó, ja que de primer es veu des de molt lluny, des d'una llarga distància, mentre hi vas de camí, i quan s'hi arriba desapareix de cop i volta, com si s'hagués perdut -d'aquí el nom- i no es torna a veure fins que hi ets quasi al damunt, o a la seva falda.

Altre dels topònims que avui es fa servir, i sembla que ompli la boca, és el de la *Vall d'En Bas*, com si dit Bas fos un nom de persona, quan no ho és ni de bon tros, ja que un Bas equival a un *baix* = vall, i una vall pot ésser baixa o fonda, estreta o llarga, etc. Efectivament, als segles X-XIII existí un *Vescomtat de Bas*, però mai un *d'En Bas*, on la citada vall caldria anomenar-la simplement

Panoràmica de Castellfollit de la Roca.

de Bas o del Bas, perquè Vall de Bas equival simplement a un doble idioma, *vall de vall* de caire modern, o *bas de bas*, en idioma català antic. També hi ha Sant Miquel de Bas, Sant Esteve de Bas, i també llinatge de Bas, no d'En Bas, etc. Tenim el cas de *Bassa* que es un clot, *bassota* com a despectiu, *Bassiu* és un lloc enclotat... (Alcover *Diccion. Cat. Val. Bal.* 10 llocs).

Resumint: sovint als noms de lloc se'ls vol aplicar l'idioma que es parla en present, però a molts indrets preval l'idioma antic, que s'ha anat desfigurant al pas del temps ja sigui per imposició d'altres idiomes, com és el cas del castellà sobre el català, i ara últimament l'anglès amb efecte de predomini sobre els ordinadors.

Fa molts pocs anys hi ha-

via consignats sobre l'idioma català una pila de barbarismes sobre les paraules castellanes i estrangeres, ara encara hi son, però molts d'aquests han estat aplicats a l'idioma quan no hi haurien d'ésser. A canvi han eliminat una pila de paraules pròpies considerades arcaismes tot volent assimilar el català al castellà, i el resultat, a la meua manera de veure, és un gran poti-poti idiomàtic. Per altre cantó el castellà està agregant paraules que només es parlen a l'Amèrica del Sud i no aquí, en canvi no hi agreguen paraules basques, gallegues i catalanes que han passat al castellà, i per contra ens diuen que som separatistes. Cal pre-guntar qui és qui? Però el català és un idioma molt propi gramaticalment ben parlat.

Antoni Ferrer i Martí

<i>Xurreria</i> <i>Trifón</i> ★ VILANOVA I LA GELTRU	<i>Xurreria</i> <i>Trifón</i> ★ VILANOVA I LA GELTRU	<i>Xurreria</i> <i>Trifón</i> ★ VILANOVA I LA GELTRU
--	--	--

EL CHO-OYU, PRIMER INTENT DE VUIT MIL DE LA TALAIA

Després de molts mesos de preparació, de durs entrenaments, d'anar a la recerca de diners..., «Vilanova 8.000», la primera expedició de la Talaia a un cim de més de 8.000 metres, va començar a ser una realitat el passat 1 de setembre, quan el Marc Cabutí, l'Andreu i el Marcel·lí Ferrer, el Pere Guinovart, el Robert Masana i el Carles Orriols van iniciar a l'aeroport del Prat un llarg viatge que els va conduir fins a la capital del Nepal, Katmandú. En el moment de tancar aquesta edició de la revista, sabem que els expedicionaris talaïencs ja es troben en territori tibetà, camí del campament base del Cho-Oyu, que, amb 8.201 metres, és la sisena muntanya més alta del planeta.

El Cho-Oyu es va conquerir per

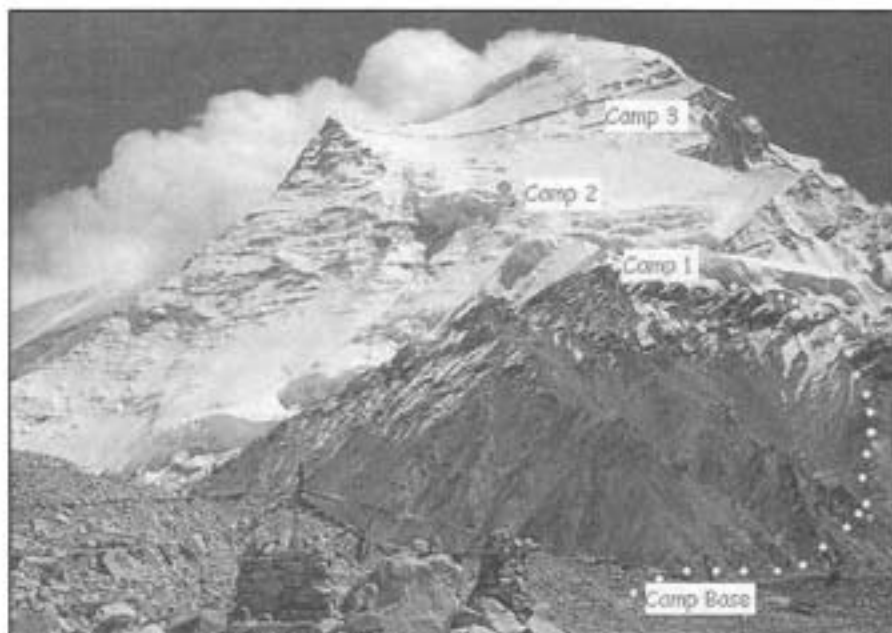

L'entrenament dels expedicionaris ha estat força dur

primer cop el 19 d'octubre de 1954. Els alpinistes austríacs Herbert Tichy, Sepp Jöchler i

Helmut Heuberger, amb el sherpa Pasang Dawa Lama, van trepitjar el cim de la Deessa Turquesa poc abans de les tres de la tarda i després de nou hores d'ascensió sense oxigen. Un any després, Pasang Dawa aconseguia el seu segon Cho-Oyu amb una expedició índia; fins avui, 1.250 alpinistes l'han coronat, mentre que, i aquesta és la part luctuosa, 28 s'hi han deixat la vida.

L'expedició al Cho-Oyu, l'acte esportiu més rellevant del nostre cinquantenari, va donar les primeres passes oficials el mes d'octubre del 2004, fa, doncs, gairebé un any. Des del començament, els nostres alpinistes van voler que el seu fos un projecte no només de la Talaia, sinó de tota Vilanova i de la seva comarca. Per

Ruta que seguirà Vilanova 8.000 en l'ascensió al Cho-Oyu

això han portat a terme un seguit d'activitats per recollir diners i fer front a un pressupost de més de 90.000 euros. Així, a part d'aconseguir el suport econòmic d'un bon nombre de patrocinadors i col·laboradors, en Marc, l'Andreu, el Marcel·lí, el Pere, el Robert i el Carles, ajudats per amics i familiars, han muntat parades de venda de samarretes i dessuadores als mercats Central (amb la inestimable col·laboració dels actors vilanovins Sergi López i Toni Albà) i de Mar; també han estat a la Rambla en dues ocasions (per Sant Jordi, conjuntament amb la nostra parada, i a finals de l'agost passat). I, a més, han visitat tots els ajuntaments del Garraf per recollir les banderes que pujaran al cim del Cho-Oyu i, esperem, alguna cosa més. També han treballat a fons la seva preparació física amb nombroses ascensions a cims dels Pirineus i dels Alps i la participació al Raid del Garraf i al Moonlight Ral·li. La tecnologia també està present a «Vilanova 8.000». Gràcies a la web www.vilanova8000.com, podem seguir el dia a dia de l'expedició, veure fotografies i conèixer la seva progressió, rebre per correu electrònic les cròniques dels nostres alpinistes... Tota aquesta feina i la que a hores d'ara ja estan portant a terme al Tibet ha

Els membres de l'expedició, amb Sergi López i Toni Albà, al Mercat Central

de tenir un premi: fer cim i convertir-se en la primera expedició de la Talaia, de Vilanova i del Garraf que trepitja un 8.000. Com no podia ser d'una altra manera, els expedicionaris de la Talaia van gaudir de la companyia d'amics i familiars el dia de la seva sortida. Els Bordegassos els van dedicar un pilar de quatre de comiat a la plaça de l'estació i una trentena de persones els van acompanyar a l'aeroport del Prat fins que van embarcar a l'avió. Si tot va bé, i des d'aquí no podem tenir cap altre sentiment, el Cho-Oyu tindrà color talaieenc a finals de setembre o a començaments d'octubre. Pocs dies després, tin-

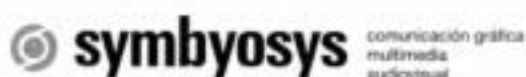
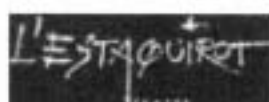
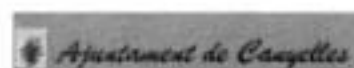
drem una bona excusa per anar al Prat a donar la benvinguda als nostres amics i companys. Permeteu-me acabar aquesta crònica amb aquestes línies, escrites per l'Andreu Ferrer a l'aeroport de Heathrow el passat 1 de setembre: *Ha sigut un any i mig dur, tot centrat en l'esperança en aconseguir que el dia d'avui fos una realitat. Molta feina, entrenament, moltes despeses, molta voluntat i, sobretot, molta paciència per part dels qui més ens han ajudat a arribar fins aquí, les nostres parelles i famílies. Però allò que sempre ens semblava tan llunyà, finalment s'ha fet realitat. Ja som lluny de casa, en una àrea de transferència d'un aeroport estranger, amb molt de moviment en aquesta hora, i on tot el personal que s'hi belluga és de múltiples i variades cultures i colors. Amb por de despertar d'un somni, recordo el nus a l'estómac que se m'ha fet en arribar a la plaça de l'Estació, on ens esperava el bus per anar cap a l'aeroport, i allí ens esperaven una munió de gent vestint les samarretes de l'expedició, i sobretot quatre bordegassos amb camisa, a punt per dedicar-nos un pilar de quatre. Això no té preu! Això no ho paguen els molts diners que ens hem gastat!*

Comiat dels vilanovins a l'aeroport del Prat

Manuel Castillón

PATROCINADORS I COL-LABORADORS

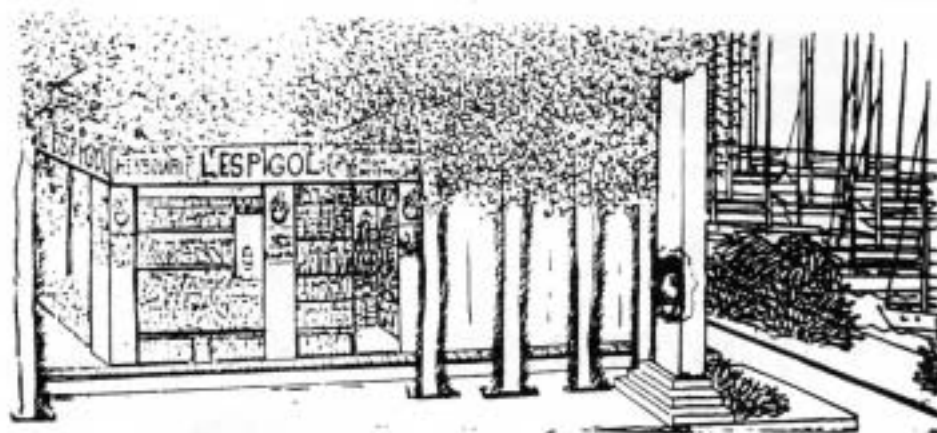
CUELLAR MARCS

EMMARCATGE DE QUADRES

Sant Gervasi, 10 · Tel. 93 893 23 93
Plaça Llarga, 28 · Tel. 93 893 61 52
VILANOVA I LA GELTRÚ

Taller propi · Marcs a mida
Miralls i bisellats
LÀMINES I PÒSTERS

HERBOLARI L'ESPIGOL

Herbes, dietètica, formatges i especialitats

**GRAN ASSORTIT
DE PRODUCTES
ENERGÈTICS
PER A
ESPORTISTES**

*** * ***

**ESPECIALITZATS
EN PRODUCTES
ECOLÒGICS**

Rambla de la Pau, 103 - Tel. 93 815 13 11 - 08800 Vilanova i la Geltrú

INTER SPORT OLARIA

A Vilanova:
Pl. Soler i Gustems, 5
Francesc Macià, 50
Francesc Macià, 101

A Vilafranca:
La Parellada, 18

Al Vendrell:
Àngel Guimerà, 32

A Sitges:
Sant Francesc, 18

TOT PER A L'ESPORTISTA

Intersport Olaria us ofereix un bon assortit de botes, motxilles i sacs per a tot tipus d'excursió i senderisme. Amb el suport de les marques

**McKinley
Alpina
Boreal**

**Ferrino
Atomic
Chiruca**

**Salomon
Rossignol
Petzl**

**Trango
Columbia
Descente**

que et garanteixen un bon material per a cada ocasió.

I a més, durant aquest mes, els socis de La Talaia us podeu beneficiar d'un 10% de descompte en els articles de muntanya.

Restaurant
La Lucanya

Tels. 93 815 19 34 - 93 815 43 54 - www.restaurantlacucanya.com
Racó de Santa Llúcia - 08800 Vilanova i la Geltrú (Barcelona)

NO ÉS UNA TEMPESTA
És el teu bateig.

Inicia't en les sensacions Trangoworld
amb la nova membrana
Inner Plus®

SITKA STRETCH

Jaqueta de tall tècnic que incorpora la membrana de INNER PLUS® desenvolupada per Trangoworld®: impermeable, transpirable i tallavents. Confeccionada totalment amb teixit elàstic, amplies buxagues i ventilacions. Ideal per a activitats exigents de muntanya.

www.trangoworld.com

Inner Plus

* Les vestimentes tècniques Trangoworld® són fruit d'una investigació contínua en materials i ergonomia. La nostra experiència, conjuntament amb els test de reconeguts esportistes de la muntanya i aventurers, són el nostre banc de proves per oferir una total satisfacció als usuaris dels nostres productes.

Per moltes raons.

trangoworld